

Jó Pajtás

2016. IX. 29.

70. évf., 27. szám

- Népmese napjára:
Kincsekkel teli tarisznya
- Diáklapot készítenél?
Nem lehetetlen!
- Helyszínelünk:
Vuk, a Tüskevár
és a többiek

Ára 50 dinár

Periódusos rendszer ajándékba

Fotó: Dávid Csilla

Jubileumi évünk rendezvényei

Jövő heti számunkban jelenik meg a VI. Szűcs Imre Gyermekversmondó Verseny és a XLI. Jó Pajtás Sakkturna pályázata

Tavaly azt ígértük, lesz folytatás, november, december folyamán megszervezzük a VI. Szűcs Imre Gyermekversmondó Versenyt, és a XLI. Jó Pajtás Sakkturnát. Ígéretünk teljesítésén erőteljesen dolgozunk, és örömmel állapítottuk meg, ha a Jó Pajtás támogatásért fordul bárkihez is, ritka kivételtől eltekintve, segítőkész emberekre talál.

Versmondóversenyünk eddigi helyszíne Udvarnok volt, reméljük, marad is, hiszen vették meg nevadójának szülőfaluját, melyben ma már igen ritkán szólalnak meg magyarul. Mi évente egyszer – november elején – megtörjük ezt a csendet az ott élő, ugyancsak

segítőkész helybeliekkel. Sakkturnánk színhelye idén a palicsi Miroslav Antić iskola lesz, és máris lefoglaltuk december 3-án napját, amikor reméljük, sokan összemérik sakk tudásukat a Jó Pajtás neve alatt.

Készülünk egy kiadvánnyal is, úgy gondoljuk attól lesz igazán ünnep a jubileumunk, ha valami értékeset teszünk közösségünk asztalára. A három évvel ezelőtt megjelent Ezüsttulipán nyomán, mely a vajdasági magyar költészetből válogatott, most egy – egyelőre cím nélküli – kötet kiadását tervezzük az újvidéki Forum Könyvkiadó gondozásában, a Magyar Szó nyomdájának közreműködésével, mely a vajdasági novellatermésből válogatna. Ahogyan az Ezüsttulipán, reméljük ez a novellagyűjtemény/válogatás is a diákok, tanárok hasznára lesz sok éven át.

Nagy Magdolna

Szilágyi Domokos

Ősz

*Tövist virágzik az idő,
mázsás ködöt a levegő,
légüres bánatok lebegnek,
szállanak, zuhannak, leesnek.*

*Avar hullámszik, bokámat
nyaldossa, szívemig fölrad
- ősz, te szilaj, te szomorú,
kegyelmes szívbeli háború,*

*add, hogy a szemem szép tágra,
kerekedjél a világra,
s legyen a szavam oly könnyű
s oly éles, mint a tavaszi fű.*

Illusztráció:

Király Bernadett,

4. osztály,

Gyöngyöstarjáni Rajzműhely

Emlékfoslányok képekben

Huszonkét éve működik Topolyán a Szivárvány Képzőművészeti Műhely Németh Anna nyugalmazott tanárnő irányításával. A huszonkét év terméséből nyílt gazdag, emlékeket ébresztő kiállítás Szabadkán, amelyhez alkalmi köszöntőt Molnár Krekity Olga, a Vajdasági Magyar Versmondók Egyesületének alapítója mondott. A több mint két évtized alatt igen sok tehetséges növendék fordult meg az alkotóműhelyben, igazi kincsesláda maradt utánuk. A kiállítás a szabadkai Városi Könyvtár kartotéktermében tekinthető meg.

Fotó: Roncsák Alexander

Evangelizációs szavalóverseny Ürményházán

AVMPE és az Ürményházi Ifjúsági Klub pályázatot hirdet a IX. Evangelizációs szavalóversenyen való részvételre, amelyet az ürményházi Művelődési Otthonban tartunk 2016. november 19-én, 10 órai kezdettel. A résztvevők három korosztályban pályázhatnak:

- alsó tagozatos korcsoport: I-IV. osztály
- felső tagozatos korcsoport: V-VIII. osztály
- középkorúak korcsoportja

Az evangelizációs szavalóverseny ökumenikus jellegű, iskolák, művelődési egyesületek, gyülekezetek, cserkészcsapatok, hittan csoportok jelentkezését várjuk – korcsoportonként egy-egy szavallóval. Kizárólag magyar költők vallásos, hithez kötődő, 3 percnél nem hosszabb verseivel várjuk a pályázókat, alkalomhoz illő öltözetben. Útiköltséget nem áll módunkban fizetni. A versenyzőket és szervezőket egy kísérőt tudunk vendégül látni. A benevezéseket a képviselt szervezet, a felkészítő és a fellépő nevével és korcsoportjának, valamint a vers szerzőjének és címének megjelölésével 2016. november 10-ig várjuk a következő címre: Ürményházi Ifjúsági Klub, 26363 Jermenovci, Maršala Tita 72., tel/fax: 00-381-13-866-292, drótposta: violalujza54@gmail.com

Vuk, a Tüskevár és a többiek

Amikor Babits Mihály a keretben levő sorokat írta, nem volt számítógép, nem ültek a komputer előtt órák hosszat, hanem mind a felnőttek, mind a gyerekek többit olvastak.

Míg a Zdravko Gložanski iskolába igyekszem, azon gondolkodom, vajon az itteni diákok olvasnak-e, szeretik-e a szépirodalmat, amely köztudott, nemcsak szórakoztat, hanem ismerteket is nyújt, nevel...No, senki se azért vesz könyvet a kezébe, hogy megnevelje saját magát, hanem hogy szórakozzon. Olvasás közben azonban sok mindent meg is tanulhatunk, meg sok esetben példát vehetünk a szereplőkről. Erre azt mondjuk, hogy a jó irodalom nemcsak szórakoztat, hanem nevel is.

Az iskolában **Horvát Regina** magyartanárnő fogad, s elpanaszolja, hogy csak három ötödikese maradt... A többit átírátták a szülők másik iskolába.

Tehát itt vannak mind a hárman: **Berta Lídia, Kerepes Roland és Zaj János.**

Arról áradoznak, hogy a magyarárókat nagyon szeretik, mert sok mesét olvasnak, s ők nagyon szeretik a népmeséket.

– A magyartanárnő szeretette meg velem az olvasást – mondja elsőként Roland –, aki máris kapott egy pluszt a Tündérszép Ilona és Árgyélus meséje feldolgozásakor, mert sokat mesélt. – Öt pluszért lehet ötöt kapni. Mivel kevesen vagyunk az osztályban, sűrűn rám kerül a sor, s lehet, hogy nemsokára egy ötös is kerül a naplóba. Alsóban jártam a könyvtárba, s általában meséskönyveket vettem ki. A negyedikés házi olvasmány a Kincskereső kisködmön is nagyon tetszett. Most meg majd Petőfi Sándor János vitézét olvasom.

– Lídia is jár a könyvtárba, s leginkább a házi olvasmányokat kölcsönzi ki. – Elolvastam a Vuk című mesét – magyarázza Lídia –, ez házi olvasmány volt tavaly. Nagyon tetszett a kis rókáról szóló történet, melyet Fekete István írt. Filmen is láttam.

Jancsi is az állatokról szóló meséket kedveli, s ha elmegy a könyvtárba, biztos, ilyen könyvet kölcsönöz ki.

Ők szeretnek olvasni

– Legutóbb az Állatvilág című könyvet vettem ki a könyvtárból – mondja Jancsi –, de a meséket is szeretem, s amit most olvastunk magyaráróan, ez is tetszett. A tanárnő mondta, hogy szerepekre osztjuk a mesét, s el is játsszuk a jövő órán.

– Itt vannak a hetedikesek is: **Varró Olivér, Frank Bence és Szabó Márk.**

Ők is szeretnek olvasni, de a számítógépet se vetik meg.

– Olivér nevével már találkoztatok a Jó Pajtásban. Az anyanyelvi verseny díjazottja volt tavaly.

– Nekem az a véleményem – mondja –, hogy aki szeret olvasni, annak a helyesírása is javul. Elolvastam a házi olvasmányokat is, s különösen A Pál utcai fiúk tetszett. Ott-hon van sok könyvem, legjobban kedvelem Joachim Masannek Vad focibanda című 13 részes sorozatát, mely egy gyerekekből álló focicsapat kalandjait meséli el. Már 7 részt elolvastam. Tetszik még a Pizza Maffia is,

mely kalandos, jó könyv. Évvégén kitűnő bizonyítványomért is könyvet szoktam kapni a szüleimtől, meg születésnapomra a barátaimtól is. Sok meséskönyvem is van, de azokat már mind elolvastam.

Bence szerint nemcsak a helyesírása javul annak, aki sokat olvas, hanem a szókinccse is bővül.

– Szeretem a számítógépet – jelenti ki –, de az olvasást se vetem meg. Apukám minden Fekete István regényt összegyűjtött, s olvassa is őket a mai napig. Van, amelyiket többször is átolvassa, annyira tetszik neki. Én is kedvelem, olvastam a Vuk című meseregényét, de idén a Tüskevár házi olvasmány lesz, és én is elolvasom. Karácsonyra is könyvet szoktam kapni, tavaly Gárdonyi Géza könyvét, az Egri csillagokat kaptam. A tatám fizika- és matematikaszakos tanárként gyűjtötte a szakkönyveket. Így az elektronikáról szólókat szoktam böngészni. Ez is érdekel. Könyvtárba ritkán járok, mert otthon sok könyvünk van. Nemrég számoltam össze: összesen 410.

Márkkal a magyartanárnő szeretette meg az olvasást.

– A házi olvasmányokat mindig el szoktam olvasni – mondja Márk –, s máris beszereztem az Egri csillagokat, a Tüskevárt, a Cooperfield Dávidot. Az Egri csillagokat már láttam filmen, nagyon tetszett.

Kép és szöveg: Koncz Erzsébet

*Óh, ne mondjátok azt, hogy a Könyv ma nem kell,
hogy a Könyvnél több az Élet és az ember:
Mert a Könyv is élet, és él, mint az ember –
így él: emberben könyv, s a Könyvben az Ember.*

(Babits Mihály)

Postakocsival kezdődött

Nektek mondja el Németh András, a zentai Domus vezetője

Hallottatok-e már ezt a szót: idegenforgalom? Azt hiszem, a turizmus sokkal ismerősebben hangzik, még akkor is, ha a két szó többé-kevésbé ugyanazt a fogalmat fedi. Bár-hogy is mondjuk, aki idegen tájakat igyekszik megismerni, és ennek érdekében elutazik, azon a helyen turista lesz. Ha olyan szerencsénk van, hogy eljutunk például Dubrovnikba, Prágába, Bécsbe vagy a közelebbi és ismerős Budapestre, akkor győződhetünk meg igazán, mennyi turista özönlik a világ minden tájáról egy-egy nagyszerű hely kulturális örökségét megismerni. Ha néhány nap alatt körbejárjuk a várost, „belekóstolunk” az ottani életbe, turistákká válunk. Mindazok az emberek, akik akörül foglalatoskodnak, hogy mi jól érezzük magunkat, a turizmusban dolgoznak. Ilyen többek között **Németh András**, a zentai Domus Utazási Iroda vezetője, igazgatója, aki immár 21 éve áll az utazni vágyók rendelkezésére. Ezúttal a mi kérdéseinkre is válaszolt.

* Valóban szeretnek az emberek utazni. Mi a jó az utazásban?

– Aki nem utazik, az nem sokat lát a világból. Véleményem szerint nagyon fontos, hogy tájékozottak legyünk, közvetlenül is megéljük egy-egy hely szépségét, értékeit. Nálam sokkal szebben mondta ezt Szent Ágoston: A világ egy könyv, és aki nem utazik, az csak egyetlen lapját olvassa el. Ha bezárkózunk, egyoldalúakká válunk.

* Mióta létezik ez az iparág?

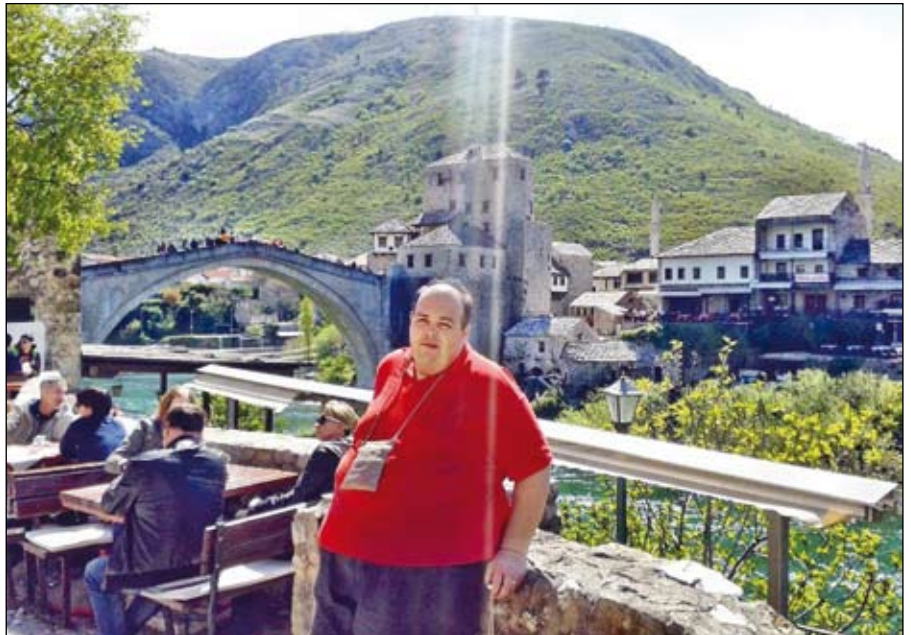
– A múlt század első felében alakult ki a szervezett utazás. Postakocsival kezdődött, amivel csak rövid távra utaztak az emberek, majd a távolság egyre nőtt. Az autóbusz, a repülőgép lehetővé tette, hogy az emberek mind messzebbre

Kétféle turista van, az egyik a mindennapos kerékvágásból kilépve ismereteit kívánja elmélyíteni, megismerni a világot...

... a másik a pihenés kedvéért utazik

A háttérben látható nevezetes karcsú híd elárulja, hogy András Mostarban kapta lencsevégre a fényképész

jussanak el, mind távolabbi égtájukat fedezzenek fel maguknak. A folyamat pedig úgy tűnik, megállíthatatlan. A jövőbe tekintve, talán már 20-30 év múlva mindennaposá válhat a „kiruccanás” a csalogató helyekre. No, de ne szaladjunk annyira előre.

* Fiatalon elkötelezte magát a turizmus mellett?

– Így is mondhatnánk. Vonzott mindig az utazás, és ezzel is szerettem volna foglalkozni. Magyarországon nem sikerült továbbtanulnom, noha az eredményem ezt lehetővé tette volna, aztán Újvidék felé fordultam, és itt sikerült megszereznem az ügyviteli szakon a megfelelő képesítést és oklevelet, hogy saját irodát nyithassak. Ezt meg is tettem 1995-ben. Zentán 21 éve működtetem a Domus Utazási Irodát.

* Itt, Vajdaságban mi iránt érdeklődnek az emberek?

– Vannak visszatérő utasaink, és újjak is jelentkeznek. A vajdasági ember is szeret világot látni. A mi programjaink pedig egyedülállóak, és éppen rájuk vannak szabva.

* Csak a fejlett országokban működik jól az idegenforgalom?

– Nem, idegenforgalom mindenütt van, legfeljebb az útirány, az utazás tartama vagy kínálata különbözik.

* A vajdaságiak hova szeretnek utazni?

– Kétféle utas, kiránduló van. Az egyik pihenni kíván, például a tengeren vagy a hegyi üdülőkből. Jól érzi magát akár 10-14 napig is egy helyen, az évközben összegyűjtött fáradtságot kipiheni, és a következő évig nyugodt. A másik fajta szereti a pihenést, kikapcsolódást városnézéssel az idegen táj felfedezésével, a

kulturális-történelmi értékek megismerésével kiegészíteni. Irodánknak olyan széles a kínálata, hogy minden igényt ki tud elégíteni.

* Az utazni vágyó emberek miért a távoli útirányokat választják? Nem kívánják a közvetlen környezetünket is megismerni?

– A mi tapasztalatunk szerint a vajdaságiak helyismerete valóban hiányos. Ha az általános vagy középiskolai kirándulások során nem vizslik el a gyerekeket a jeles, értékes vagy szép helyekre, akkor meg sem ismerik azokat. Később, amikor felnőnek, és gyerekeik lesznek, esetleg visszatérnek olyan helyekre, mint Versec, Nagybácskerek, Aracs, Bács..., és sorolhatnám azért, hogy megmutassák nekik azokat.

* Amikor Újvidékre befut egy óriáshajó tele német turistákkal, rádöbbenünk, hogy bizony mi kevesebbet utazunk. Miért van ez így?

– Sok oka van. Talán elsősorban a pénztelenséget említeném. A mi környezetünkben kevesebb pénz jut a családokban utazásra, mint a fejlett országokban. Épp ezért az emberek elfáradnak, elszoknak az utazástól. Az aktív középkeresetű dolgozó, nem ér rá, az idősebbekben pedig nincs meg a szokásos mértékben, mint a világ más részein. Viszont azt hiszem, nagy kár nem megismerni a világ szépségeit, azáltal mi magunk is sokkal gazdagabbá válunk.

A világ egy könyv, és aki nem utazik, az csak egyetlen lapját olvassa el.

Szent Ágoston

Diáklapot készítenél? Nem lehetetlen!

Sosem jártál még diákújság szerkesztőségében? Nincs ilyen a környezetedben? Nem csodáljuk, hiszen kevés kivételtől eltekintve az iskolákban nem tudják, mi az a diáklap. Pedig

újságírás alapjaival ismerkedtek, íráskészségüket fejlesztették, és megtanulták, hogyan kell jól kérdezni. Vendégeket is fogadtak már a média számos területéről, így a gyerekek élesben is kipróbálhatták a tanultakat.

tenek, mint amennyit másol fél évig oktatnak. Összességében a gyerekekre nagyon jó hatással van az, amit tanulnak, hiszen érdeklődőek, mernek kérdezni, és nem ijednek meg, ha valami váratlan dolog éri őket (például, ha valaki egész órán figyeli őket, és jegyzeteli, amit csinálnak).

Noha anyaországi példáról van szó, és bizonyosan nem veszünk kezünkbe a lap számait, a Mozaik példáját követendőnek találjuk!

ott érdekes munka folyik. A magyarországi due.hu honlap fiatal munkatársai például ellátogatnak egy vidéki magyarországi iskola Mozaik című lapjához, mert kíváncsiak voltak, hogyan működik a diáklap. A Mozaikot 3. és 4. osztályosok írják, és ők is fogják olvasni, amikor megjelenik. Ugyanis a szerkesztőség idén alakult, eddig inkább az

Az óra a tanultak átismétlésével kezdődik. Szinte mindenki pontosan el tudja mondani, mi az a hír, és együtt felsorolják, milyen fajtái léteznek a műfajnak. És még csak 9–11 évesek! Ez után következnek a gyakorlati feladatok: hírt fogalmaznak, történetet írnak, és cikkeket értelmeznek. Egy óra alatt anyai témát érin-

A diáklapok általában nem színesek

Az újságírói műfajok

Legismertebb a hír, de a publicisztikához sorolható a riport, az interjú, a glossza, a jegyzet is gyakori, és igen olvasott műfaj a kritika és a kommentár is.

Amikor tudósítást küldetek nekünk, leginkább hírt küldetek. Ne feledkezzetek meg a fő hírelemezről, arról, hogy fogalmazásotokban legyen a válasz a ki, mi, mit, miért, hova kérdésre!

Az általános iskolások másik kedvenc műfaja az interjú. Az interjú beszélgetés, ám nem minden beszélgetésből lesz interjú. Fontos, hogy a téma érdeklődésre számot tartó legyen és időszerű is. A tematikus interjú a témát állítja a figyelem középpontjába. A kérdések a téma körül forognak, a személy, aki nyilatkozik, másodlagos. Az ábrázoló interjúban a személy a fontos, pl. egy költő, író, zenész, énekes, színész, politikus stb. Fontos, hogy a kérdéssorozat feltevése előtt legyen bevezető. Ábrázoló interjúnál röviden be kell mutatni az alanyt (nem mindig magától értetődő, hogy kiről van szó), és azt is, hogy most éppen minek kapcsán beszélgetünk vele.

Csend nélküli csendespihenő

Hetvenegy vajdasági diák vett részt a Balaton-parti Erzsébet Tábortban

AVMPE szervezésében 2016 nyarán két egymást követő váltásban üdülhettek ingyen vajdasági magyar gyerekek a Balaton partján.

Az Erzsébet Tábort 10., az idény utolsó váltásában összesen mintegy kétezer általános iskoláskorú gyermek nyaralhatott a zánkai üdülőközpontban a Kárpát-medence magyar tannyelvű intézményeiből.

Vajdaságból 71 gyerek vett részt: káptalanfalvi, nezsenyi, bácskertes, csókai, bókai, doroszlói, tamásfalvi, magyarittabéi, padéi, kispiazi, úrményházi, szabadkai, bácsgyulafalvi, zentagunaras, magyarcsernyei és temerini diákok az őket kísérő néhány felnőtt nevelővel együtt (Agárdi Hajnal, Szabadka; Kiss Katalin, Bácskertes; Üveges Gizella, Zentagunaras; Ábel Kornélia, Nezseny; Petres Erzsébet, Magyarittabé; Brindza Ildikó, Doroszló; Brindza Ervin, Zombor).

A hét-nyolc órás utazást két busszal tettük meg. Érkezésünkkor szobáinkat a Dömdöm-házban foglalhattuk el, ahova nemsokára a szlovéniai és erdélyi csoportok is megérkeztek. Az ünnepélyes tábornyitás után kialakult a napi időbeosztás.

Reggelente 6.45-kor ébresztettek minket a tábor himnuszára, majd 7.15-kor következett a közös reggeli torna. A szobaellenőrzés és a reggeli után mindennap kilenc órától kb. 12 óráig különböző ügyességi, magyarságismereti, történelmi, környezetvédelmi, környezetismereti versenyen, filmvetítésen, ki mit tud vetélkedőn vagy kézműves foglalkozásokon vettek részt a gyerekek.

Az ebéd és a csendespihenő (ami sosem volt csendes) után 15-től 19 óráig folytatódott a szervezett játékok, vetélkedők és foglalkozások. Aki inkább a strandolást választotta, annak is szerveztek a Balaton közvetlen partján szórakozási lehetőségeket: vízitáncot, tornát, lovas- és íjászbemutatót, ügyességi játékokat, biztonságos közlekedést és hasonlót. A gondatlan fürdözést a vízimentők biztosították szá-

munkra. A tábor ideje alatt rengeteg játékot lehetett kölcsönözni.

Vacsora után esténként vallási, könnyűzenei, népzenei koncerten vehettünk részt. Miután elfújták a takarodót (a szó szoros értelmében) 22 órakor mindenkinek a saját szobájába kellett mennie. A többnapos eső és lehülés miatt nem tudtunk túl sokat fürödni, viszont kirándultunk Balatonfüredre és Balatonfüzöföre.

Minden résztvevő csoportnak külön animátora volt, ottlétünk alatt ugyanaz a személy: „a” Dávid, aki gondoskodott a tájékoztatásunkról, időnk tartalmas eltöltéséről. A felnőtteknek minden este rövid megbeszélést kellett részt venni, elemezni a napi foglalkozásokat, és megbeszélni a másnapra tervezett tevékenységeket. A táborozók hátizsákot kaptak ajándékba.

Az ünnepélyes táborzárás után a fülünkben csengő táboral refrénjével nehéz szívvel búcsúztunk egymástól:

„Gyere el, kérünk, légy a vendégünk!
s lesz egy szép, közös emlékün,
ha a víz, ha a part, ha a nap is kitart,
s nem kapunk ki egy nagyobb vihart.”

B. I.

Kapuzárás a horgásziskolában

Október 1-jén Óbecsén lesz a Jó Pajtás Liga zárófordulója

Amikor az iskolában becsöngetnek, akkor a vízparton kicsöngetnek. Amikor megkezdődik az iskolaév, a horgászidénynek vége. Amióta van iskola is meg horgászás is, a horgászokat azóta foglalkoztatja a kérdés, miért zárja ki egyik a másikat. Miért nem lehet(ne) horgászni is, meg iskolába is járni? Azért, mert még sohasem történt meg, hogy a kishorgász hazasietett tanulni akkor is, amikor harapott a hal. Az élvezet volt a fontos, a tanulás várhatott. A szülők azonban nem osztották ezt a nézetet. Még akkor sem, ha maguk is horgászok voltak. A horgászás és a tanulás tehát – mondjuk így – térben és időben elkerüli egymást. De hétvégként továbbra is a horgászás uralja a pályát.

A Jó Pajtás Ligában is maradt még egy hétvége, amikor a horgászás – az idén utoljára – fontosabb lesz a tanulásnál. Október 1-jén ugyanis

Pálfi Patrik

Pozsár Leó

Ljiljana Popov

az óbecsei csatornaszakaszon kerül megrendezésre versenysorozatunk zárófordulója. Más sportágakban ilyenkor lehet esélyeket latolgatni, és elemezgetni a táblázatot. Ebben, mármint a Jó Pajtás Ligában, nem lehet. A versenysorozatot lebonyolító csapatok szakvezetői olyan versenyszabályzatot alakítottak ki, amely lehetővé tesz egy kisiklást, egy távolmaradást, egy rossz napot... De csak egyet! Ha négy verseny megtartására kerül sor, akkor a három legjobb eredményt vesszük számításba, a legrosszabbat törlik. Ha figyelembe vesszük, hogy a versenyidény kezdete óta mennyi eredmény halmozódott fel, a versenybizottságnak nem lesz könnyű dolga. Az elvégzendő számtani műveletek ugyan egyszerűek, de igen sok lesz belőlük. De aki nemcsak horgászott, hanem iskolába is járt, az meg tud ezzel birkózni.

A versenyzőknek viszont az lesz a dolga, hogy október 1-jén felelevenítsék azt a vízparti leckét, amelyet az idény kezdetén feladott ugyanez a pálya. Aki netalán elfelejtette, vagy éppen ezt a versenyt hagyta ki, annak röviden elmondjuk. Valamennyi versenyző küszködött, és csak elvétve akadt a horogra vörösszárnyú, meg más keszegféle. A pályagyőztes a péterrévevei Krizsák Mátyás volt négykilós zsákmánnyal. Ugyanakkor fontos hangsúlyozni, hogy akkor május vége volt, négy hónap múlt el azóta, és a vízben sok minden megváltozott.

A záróversenyre való felkészüléshez egy étvágygerjesztő képvalogatással járulunk hozzá, idény végeztével ezzel bővebben foglalkozunk.

Buzás Mihály

Krizsák Mátyás

Bitó Adrián

Salamon Roland

Nyári élményeim

Az idén is elérkezett a június és vele együtt a nyár és a szünidő. Minden gyermek nagyon boldog volt, hisz véget ért a tanítás.

A vakáció kezdetén sok kalandra vágytam. Az első hónapban nem csináltam olyan sok mindent. De eljött a július, és mivel tagja aktív tagja vagyok a népdalcsoporthoz, ezért engem is elvittek a híres Csiperó-táborba. Az ott töltött idő volt a nyáron a legfantasztikusabb élményem. Jól éreztük magunkat, úszkáltunk, csúszdázunk, ugráltunk, sokat daloltunk. Egészen addig, amíg el nem érkezett az a bizonyos péntek este, amikor sajnos eltört a kezem. Aznap este haza is vittek. Otthon sajnos, mivel nem volt nagyon mit tennem, a szórakozás legegyszerűbb módját választottam: a televízió elé ültem. Teltek-múltak a napok, s egyre közeledett a nap, amelyre vártam, a falunk búcsújának napja. Ráadásul pont ekkor született meg az első unokatestvérem, aki a Hunor nevet kapta. Augusztusban végre a gipszem is lekerült. De egyszer mindennek vége, sajnos ez így van a nyárral és szünidővel is. Hamarosan elkezdődött az iskola.

Befejezésképp csak egy kérdésem van: vajon mit tartogat számomra a jövő és az új tanév? Majd kiderül. Remélem, a következő évem is ilyen gyönyörű és érdekes lesz.

Séri Veronika, 5. osztály, József Attila iskola, Bácskertes/Kupuszina

Környezetvédelem

A környezetünkre nagyon kell vigyáznunk, mert a mi gyerekeink is ezen a bolygón fognak élni.

A levegő és a természet sokkal tisztább volt, mielőtt feltalálták a gépjárműveket. A környezet kevésbé volt szennyezett, őseink egészségesebben éltek, természetes dolgokat fogyasztottak. A földet csak kölcsön kaptuk. Nem lenne szabad csak kihasználnunk és szennyeznünk ezt a bolygót, mert itt még sok élet lesz. Jobb lenne, ha a gépjárművek nem benzinnel, hanem napenergiával vagy árammal működne. Tiszta levegő és jó minőségű szántóföld szükséges a jövő generációinak is, hogy éljen tudjanak. Fontos, hogy ne dobáljuk szét a szemetet, mert ez is szennyezi a környezetünket. A szelektív hulladékgyűjtés fontos az újrahasznosítás céljából. A szelektív hulladékgyűjtés azt jelenti, hogy külön gyűjtjük a műanyagot, papírt, textilt...

Hogyha ezt mind betartanánk, akkor lenne szép. Nem lenne annyira szennyezett a levegő, és kevesebb ember betegedne meg.

Poljaković Denisz, 4. osztály, Jovan Mikić iskola, Szabadka

Kedvenc könyvem

A kedvenc könyvemet, a Bábelt Leiner Laura írta. A könyvmániás kereszttestvérem ajánlotta. Mivel sok jót hallottam róla, ezért hamar el is kezdtem olvasni.

A mű elején megismerkedtünk a főszereplővel, Latter Zsófiával és barátival, Napsival, Hipóval, Abdullal és Szaszával. Együtt mennek az egyik legnagyobb, egyhetes zenei fesztiválra, a Bábelre. A fesztiválon csatlakozik hozzájuk Napsi bátyja, Boldi és a VIP jegyes Kolos is. Zsófi beleszeret Kolosba, ezért Szasza féltékenységből szerez magának egy álbarátnőt. Ez ráébreszti Chilit (Zsófi beceneve), hogy Kolos iránt nem érez semmit, de arra is rájön, hogy Szasza számára nemcsak egy barát. Zsófi balhét okoz egy Red Hot Chili Peppers koncerten, azért, hogy bevallja, szereti. Szasza is így érez Zsófi iránt. A többiek örültek, mert végre rátaláltak egymásra, de mérgesek is voltak Zsófi, mert nem várta végig a koncertet. Így indultak haza, egy csomó balhéval.

Nekem azért tetszett ez a könyv, mert fiatalos a nyelvezete, mert kamaszokról szól, és mindig történik valami érdekes: kamuesküvő, Zsófi nézeteltérései a szekuritissal, Hipó „betegségei”, Boldi beszélései, Zsófi homályos éjszakája, olasz srác, egy Punk és más. Nagyon érdekes könyv, mert leírja, hogyan éli meg egy csapat tini az év legnagyobb fesztiválját, a Bábelt.

Ceszko Nikolett, 6. osztály, Arany János iskola, Orom

Tánc

Tavaly októberben kezdtem el táncórákra járni. Mivel nagyon tetszett, ezért nem iratkoztam ki.

A tánc tanárunkat Angyal Lillának hívják. Nagyon kedves, és mindig segít, ha nem tudunk egy tánc lépést. Azért szeretek táncolni, mert a koreográfiában magamat adhatom. Szeretem megnézni mások ötleteit, és én is szeretek új koreográfiát kitalálni, másoknak ötleteket adni. Minden táncórán bemelegítünk, és rengeteget gyakorlunk. Sokat gyakoroljuk a különböző ugrásokat, a spárgát, a kézenállást és a cigánykereket. Hip-hopot és diszkót táncolunk.

Az álmodom, ha felnövök, híres táncos leszek. Nagyon szeretek táncolni, a továbbiakban is szeretnék járni különóra.

Tót Bagi Kincső, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Nyolcadikosok lettünk

Ebben az évben azt is megértük, hogy nyolcadik osztályos tanulók lettünk. Kis elsős korunkban gondolni se mertük, hogy ilyen gyorsan eljön az utolsó évünk.

A nyolc év alatt rengeteg emléket szereztünk, melyre egész életünkben majd emlékszünk. A tanároktól sok tapasztalatot kaptunk, és ezért örökre hálával tartozunk.

Mivel a diákok közül a legidősebbek vagyunk, példát kell a kisebbeknek mutatnunk. Ezért kell jónak lennünk, és sokat tanulunk, hogy azt lássák el tőlünk, és ne azt, hogy rosszak vagyunk.

Most, hogy nyolcadikosok lettünk, feladatok várnak, melyeket majd teljesítenünk kell az év során.

Középiskolát kell választani, és megírni az érettségit, de a legnehezebb az iskolától és az osztálytól elbúcsúzni.

Pesti Ákos, 8. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Őszi hangulat

Megjött az ősz, az egyben bús és komor, másrészt viszont színpompás, olykor túrázásra ideális évszak.

Azt szeretem az őszben, hogy a fák koronái megannyi színben pompáznak, és ilyenkor nincs kellemesebb időtöltés, mint egy kiadós séta egy erdőben. Erre azonban nem sok alkalom adódik, ugyanis az ősz magával hozza a többnapos, áztató esőt is, amelyet már kevésbé szeretek. Ugyanis ilyenkor minden tiszta sár, és legszívesebben ki sem mozdulnék otthonról. Most, az ősz közepén járva, reggelente egyre sűrűbb köd ereszkedik le a tájra. Ezek a szürke, olykor már gyászos reggelek a hangulatomra is rányomják a bélyegüket. Ilyenkor a megszokottnál mogorvább és fáradtabb vagyok.

Az időjárás-előrejelzést hallgatva, ha az időjós azt mondja, hogy a hétvégére eső várható, szomorúan gondolok arra, hogy ismét egy újabb hétvége, amelyen nem lehet túrázni. Ha pedig az időjós azt mondja, hogy még hidegebb lesz, egyenesen beleborzongok. Így is olyan hideg van, hogy sehogy sem sikerül hozzászoknunk, annak pedig, hogy „fagyponthoz alatti hőmérséklet várható”, még a gondolatától is kiráz a hideg.

Azt, hogy szeretem-e az őszt, nem tudom eldönteni. A véleményem úgy változik, mint az időjárás, ha szép az idő, akkor szeretem ezt az évszakot, ha viszont rossz, akkor már kevésbé rajongok érte.

Pál Orsolya, 8. osztály, Sever Đurkić iskola, Óbecse

Ősztündér
– Ivankov Lilla, 3. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Kedves Pajtások!

Mai válogatásunk tükrözi a távolodó nyarat, de már visszatükrözi a melankolikus őszt is. Tudjátok-e mit jelent a melankolikus? Az idegen szavak szótára szerint levért, rosszkedvű, szomorú, ami gyakran a gyerekeket is hatalmába keríti, különösen olyan időszakban, amikor kevés a napfény. Pál Orsolya fogalmazását olvassátok el, s meggyőződhetek, hogy az időjárás valóban nagy hatással van ránk! Orsolyának sikerült megragadnia az őszi napok hangulatát, és bemutatni azt a kettősséget, amit sokan érzünk: egyfelől a gyönyörű évszakot, másfelől az elmúlás szomorkás hangulatát.

Természetesen sokkal vidámabb hangulatúak a nyári szünidőt, a táncos, „kimenős” vagy épp kedvenc időtöltésünket leíró fogalmazások. Rendkívül meleg hangulatú Drágity Nikolettnek a szülőfalujához szóló munkája, ugyanúgy Fodor Loretának a testvérét és kiváló kapcsolatukat ábrázoló munkája. Röviden szóval élvezetes fogalmazásokat küldtetek, és ez azt bizonyítja, hogy nem kell félnünk az ősztől, a téltől, lesz mi melegítsen bennünket. Csak küldjétek a munkákat!

Nagy Magdolna

Kétszázharminc éve a Bácsér partján

Pacsér – e név hallatán rengeteg emlék, jó és rossz jut eszembe, amelyek tizenhárom év alatt történtek itt velem.

Kicsi szülőfalum már 230 éve a Bácsér partján terül el. Ez a kis folyócska ketté szeli a települést. Keskeny utcáiban, egymáshoz közel, kisebb-nagyobb kertes házak sorakoznak.

Aki nem lakik itt, és nézi a települést, csak egy falucska lát, ahol van focipálya, játszótér, posta, óvoda, általános iskola és egy szökőkút a központban. Viszont nem lát be az utcákba, nem tudja, mennyi titkot rejt a völgy, mit jelent számunkra a gyógyvizet tó, amit szántóföldek vesznek körül. De nem ismeri a dombokat sem, amelyeken télen nagyokat lehet szánkózni, vagy az ösvényeket sem, amelyek leginkább a nyári séták helyszínül szolgálnak.

Aztán ott van az iskola. Aki még nem járt benne, azt gondolhatja, hogy ez is olyan sulis, mint a többi, egy csomó rossz gyerekkel. Nekünk viszont ennél sokkal több: barátok találkozóhelye, titkaink tudója, és persze a felnőttek szavai szerint az első lépések megtétele az „Élet” felé.

Amik most eszembe jutottak, azok kis falunknak csak számomra fontos helyei. Ha az összes szép és fontos helyszínt felsorolnám, talán örökké tartana... Az elmondottak jelentőségét csak az itt élők érzik igazán.

Pacsér a Bácsér partján a mi kis falunk, amelyet teljesen felesleges a térképem keresni, mégis nagyon fontos nekem, mert minden ideköt.

Drágity Nikolett, 7. osztály, Moša Pijade iskola, Pacsér

Bohóc – Horvát Brigitta, EmArt Műhely, Szabadka

Csillagfiú

Egy szép napsütötte napon színházba mentünk az osztállyal. A színészek a Csillagfiú című színdarabot adták elő. (Alex)

Ez a darab arról szól, hogy egy kisbaba pottyant le az égből, egyenesen az erdőbe. Két favágó épp indult hazafelé, mikor meglátták. Először azt hitték, hogy arany, de kiderült, hogy egy szép kisbaba. (Gergő)

Ahogy kezdett a Csillagfiú cseperedni, és ahogy nőtt, úgy lett egyre önmádóbb, beképzelt és gonoszabb. (Bianka)

Tíz év múlva rátalált az édesanyja, ám ő kövel dobálta meg, és elbukatta. Mivel gonosz volt az emberekkel, állatokkal, büntetésül a sármos arcából egy pikkelyes, rút arc lett. (Lara)

A fiú ekkor belátta, hogy a gonoszság semmi jóra nem vezet, és hogy a szeretet kincs. (Alex)

Nekem legjobban az tetszett, hogy a fiú megtért, és végül király lett. (Niki) A színdarab arra tanítja meg a gyerekeket, hogy aki rossz, az is tud változni, és aki jó, az pedig ne váljon gonosz, rossz emberré. (Dani)

Nekem nagyon tetszett a darab, habár a szereplők inkább énekeltek, mint beszéltek. (Csongor)

Szeretem a színdarabokat, mert viccesek, tanulságosak és érdekesek. A legmeghatóbb az volt nekem, amikor összest a család, és boldogan éltek. (Kata)

Én kétszer is elkezdtem könnyezni ezen az előadáson, mert az, ahogy a fiú az anyjával bánt, az szörnyű volt, de ezen kívül vicces részek is voltak. (Ákos)

Nekem nagyon tetszett ez a színdarab. Menjen el más is megnézni! (Laci)

A zentai Emlékskola 4. osztálya

Jó pajtásom

Az én legjobb barátnőmet Agócs Ágotának hívják. Nagyon kedves, vicces és megbízható barát. 2016. 04. 16-án volt a legjobb élményünk. Azelőtt is volt fantasztikus emlékeink. Rengeteget szoktunk röhögni. Mindent elmondunk egymásnak.

Egy szép napon elmentünk megnézni egy kézilabdameccset, vagyis csak a bemelegítést (utána elmentünk). A városba indultunk. Bementünk egy boltba, és vettünk inni- meg enni- valót. Aztán a nyári színpad előtt leültünk egy padra. Annyit röhögöttünk, hogy már levegőt se kaptunk. Város után elmentem hozzá kilencig. Ettünk csokit, ittunk nesztea-t, és zenét hallgattunk. Amikor a telefonom meg akarta nézni a régi képeimet, és azt én nem akartam, lelökött az ágyról. Gyorsan elmúlt az idő, már mennem kellett haza. Szombaton volt egy nagyon jó élményünk. A táncversenym, a barátnőm eljött velem Kanizsára. Amikor megérkeztünk, átlőtöztem a fellépő ruhámba, és elmentünk sétálni. A sportszarnok mögött volt egy pad. Ott beszélgettünk. Elmondtuk egymásnak a bajainkat meg mindent. Olyan volt, mint a filmekben.

– Ági, én nagyon félek, hogy elfelejtem a koreográfiát. Jaj, még belegondolni is rossz – mondtam.

– Nyugi, Vivi, minden rendben lesz – nyugtatott meg.

Eltáncoltam a szólóm meg a csoporttáncot. Nagyon jók lettek az eredmények. Estefelé kimentünk egy parkba, és leültünk a hintára. Ott találkoztunk három gyerekkel. Először jó fejnek tűntek, de utána felgyújtottak egy pulcsit, amit valaki otthagyt. Visszamentünk a Sportszarnokba. Az volt a legjobb nap, azért is, mert ott volt az A-Force táncsapat. A vezérel akartam egy fényképet. Féltem, de utána mégis megkértem. Ő az ideálom.

Tizenegy óra körül volt az eredményhirdetés. Éjfél után érkeztünk haza.

Szűcs Vivien, 7. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

A róka és a holló

Hol volt, hol nem volt, az Üveghegyen is túl, ahol a kurta farkú malac túr, élt egy róka.

Ez a róka reggelként az erdőt járta. Egyik alkalommal a hollóval találkozott, aki így szólt hozzá:

– Hallod-e, róka koma! Nem voltál a faluban. Mert, amikor tegnap arra jártam, nagyon sok hízott libát láttam!

A holló elszállt, a róka pedig gondolkodni kezdett. Másnap el is ment a faluba. A holló arról nem szólt, hogy ott van két harapós kutya. A ravaszdi miután felismerte a veszélyt, már késő volt. Megharapták a farkát, s mikor a gazdaasszony megjelent, még jól el is porolta!

Klacsák Dávid, 4. osztály, Dr. Tihomir Ostojić iskola, Hódegyháza

Az én testvérem

A testvérem tizenöt éves, magas termetű.

Erős fiú. Középszkolába jár, és én felnézek rá, mert ő az én egyetlen testvérem. Szókésbarna haja van és kék szeme. Szokott nekem segíteni a leckében, és megbeszéljük vele a napi eseményeket. Sokat segítünk anyukámnak.

A testvérem megígérte, hogy mindig vigyázni fog rám.

Fodor Loretta, 4. osztály, Kis Ferenc iskola, Bácsgyulafalva

KUTATÁSOK

XXXL méretű vasmeteoritot találtak Argentínában

Nagy tömegű, mondhatni XXXL méretű vasmeteoritot fedezett fel Carlos Ariel Cerrutti és Mario Ariel Vesconi, az argentin chacói Csillagászati Társaság két tagja. A szeptember elején talált 30,9 tonnás példányt speciális mélykeresős fémdetektor segítségével fedezték fel kb. 5 m mélységben.

A Gancedo-vasmeteorit feltárás után

A helyszín a meteoritos körökben jól ismert Campo del Cielo vasmeteorit lelőhely és krátermező, egész pontosan egy Gancedo nevű falu Argentína északi részén, Chaco és Santiago del Estero tartományok határán. A meteoritot munkagépek segítségével kiemelték, és tréleren elszállították a közeli meteorit témaparkba, ahol már bemutatották a nagyközönségnek

egy csillagászati fesztiválon. A helyszínen korábban is hatalmas mennyiségben találtak vasmeteoritokat. Az elemzések szerint 4-5 ezer évvel ezelőtt egy kiemelkedően nagy tömegű vasmeteorit szakadt több darabra a Föld légkörében, majd talajt érve legkevesebb 26 db krátert ütött, melyek közül a legnagyobb 115x91 méteres. A meteorit darabjai 18,5x3 km-es ún. szórásmezőben terültek szét, az egészen apró méretűektől kezdve a több tonnás monstrumokig. A hullás utáni több ezer év nem múlt el nyomtalanul, napjainkban a Campo del Cielo meteoritok jó része a föld alatt található, és erősen mállott (gyakorlatilag rozsdás) kérgű, megtalálásuk szakszerű keresést igényel. Az eredeti feketés színű olvadási kéreg megsemmisült, és a levegő nedvessége, eső stb. károsító hatása átalakította a meteorit kéreg közeli részeit.

Az eddig ismert legnagyobb tömegű önálló – tehát egy darabból álló – meteorit a 80 ezer éve hullott namíbiai 66 tonnás Hoba ataxit vasmeteorit, a második helyen a 10 ezer éve hullott grönlandi Ahnighito becenevű, Cape York közép-oktahedrites szerkezetű vasmeteorit áll 30,9 tonna tömeggel.

A Campo del Cielo meteoritmező

Immár nem áll le a zene a YouTube-on, ha megnyitunk mást

Az új Google Chrome Beta már támogatja a videók háttérben való lejátszását, így megszűnik az az idegesítő jelenség, hogy csak akkor tudunk zenét vagy előadást hallgatni a böngészőből, ha azon kívül nem nyitunk meg mást. Eddig, ha elindítottunk egy videót, majd beléptünk egy másik appba, vagy kiléptünk a telefon kezdőképernyőjére, az automatikusan leállt. Így nem volt arra lehetőség, hogy egy zenei albumot elindítsunk, és azt hallgathassuk mondjuk e-mailezés közben.

Hogy tesztelhezzük ezt az új funkciót, a Google Chrome Beta app 54-es verzióját kell letöltenünk, nem a sima Google Chrome mobilalkalmazást. Ez a funkció a YouTube fizetős verziójában, a Redben alap volt eddig, a Beta után pedig valószínűleg a sima böngészőbe is be fog kerülni. A háttérben való lejátszás nem automatikus, engedélyeznünk kell egy felugró ablakban, ami akkor bukkan elő, ha átváltunk másik ablakba a megnyitott videolejátszóból. Emellett az értesítések közt is látjuk már, hogy éppen a Chrome-ból szól a zene, egy lejátszás gomb díszleget mellette.

INFORMATIKA

A világ minden tudása egy kockacukor méretű adatállományban

Ahogy növekszik az internet és számítógép-felhasználás, egyre nagyobb problémát az adatok biztonságos tárolása. Erre a problémára adhat választ a DNS alapú adattárolás, amelyben most áttörést értek el az amerikai tudósok. A Washingtoni Egyetem és a Microsoft közös kutatásának az volt a lényege, hogy megpróbálták digitális adatokat tárolni egy szintetikus DNS-spirálban. Maga a technológia nem teljesen új, már évekkel korábban folytak ezzel kapcsolatban kísérletek, most azonban az egyetem kutatói igazi áttörést értek el.

A kísérletben három fénykép adatait sikerült leködölniük a szintetikus DNS-spirálba, majd – és ez az igazi előrelépés – az adatokat vissza is tudták nyerni anélkül, hogy egyetlen bitnyi információát elveszítettek volna.

Ma a világban hatalmas adatközpontokban szerverek tárolják mindazt az információt, képeket, videókat, amit előállítunk. Ez az információmennyiség növekszik. A szerverek üzemeltetése pedig

igen energiaigényes, ezért is keresik a kutatók az új adattárolási módszereket. A becslések szerint 2020-ra a webes tárhelyek 44 trillió gigabyte adatmennyiséget fognak őrizni. Ezt úgy tudjuk elképzelni, hogyha ezeket az adatokat táblagépen tárolnánk, akkor ez a rakás táblagépen hatszor tenné ki a Hold-Föld távolságot.

Ma már olyan ütemben keletkeznek digitális adatok, amelyek tárolása meghaladja a hagyományos mágneses adattárolók képességeit. Természetesen ez a technológia még kutatási szakaszban van, és rendkívül drága, de a kutatók szerint rövid időn belül már megfizethető lesz ez az adattárolási módszer, és nincs messze az idő, amikor a világ összes információja elfér egy kockacukorban.

Az ősz kapujában

A kora őszi napok néha szinte a nyarat idézik. Lepkék, darazsak és legyek röpködnek a levegőben, langyossá szelídült napsugarak cirógatják az arcunkat, ökörnyal úszik lustán a levegőben, felhőtlen az ég, de kékje azért kissé mintha megfakult volna. Emlékszem olyan évekre, amikor szeptember végén még javában fürödtünk vizeinkben, de olyanra is, amikor napokon át eső pásztázta a határt, észak felől érkező hideg szél csavargatta a fák ágait, sodorta a már színesedő leveleket, és a nyárra legfeljebb egy, a strand homokján felejtett piros pöttyös labda emlékeztetett.

Szerencsére a didergős évek kivételesek. A kora ősz, a vénasszonyok nyara többnyire csendes, langyosan meleg napokkal örvendeztet meg. A reggeli hűvösebb órák után sáskák ciripelnek a fűszálak között, fecskék suhannak sietősen dél felé, de néha még ilyenkor, útközben is csivitelnek.

A vidra nem messzire távolodik el a folyótól

Az alföldi szikes tavak mentén egyik vonuló partmadár csapat a másikat követi, a tavakon fekete seregben gyülekeznek a szárcsák, a vízparton pedig, a közelgő téllal mit sem törődve, sütkéreznek a mocsári teknősök, lesnek zsákmányra az örökké éhes kecskebékák. Reggelente ugyan néha köd ereszkedik a völgyekre, de rövidesen eloszlik, semmivé válik, és az először csak fátyolosan, később aranyló pompával előbukkanó nap olyan színeket varázsol a rétekre, erdőkre és nádszálakra, amelyeket nyáron soha nem láthatunk.

Színesednek a lombok, a kertekben már égetik azt, ami lehullott, és ennek füstje a szilvaillattal keveredik. Gyorsan rövidülnek a nappalok, de a csillagfényes éjszakák sem olyanok már, mint augusztusban. Pirregő tücskök búcsúztatják a nyarat, a kertek fái között még denevérek csaponganak, de már érződik az ősz különös,

Denevérraj

Mit rejteget a nádas?

szemmel, füllel és orral egyaránt érezhető, kicsit a búcsú szomorúságát magában hordozó varázsa.

Bárki megtapasztalhatja ezt, ha a hétvégén vállára veszi a hátizsákot, és otthagyja a lármás, szennyezett levegőjű várost, hogy legalább néhány órát a szabadban töltsön. Egy tó ökológiailag sokkal „megfoghatóbb”, áttekinthetőbb egység, mint például a mező. Határai jól láthatók, világosak, de azon belül már lényeges eltérést találhatunk a parti öv és a belső, szabad víz között. A partot többnyire nád és gyékény szegélyezi, esetleg gyékény kíséri, amely számos állatfaj számára életteret, fészkelési és táplálkozási lehetőséget nyújt. A nyílt víz a távolból adott estben üresnek is látszhat, pedig benne szabad szemmel láthatatlan, mikroszkopikus algák milliói élnek, halak úszkálnak, az iszapban egy képzeletbeli varázsszemüveggel kagylókat és csigákat figyelhetnénk meg. De a vízfelszín is ritkán üres, rajta különböző madarakat láthatunk, néha olyan közel, hogy a távcsövet sem kell elővennünk. Közülük némelyek, így a vöcsök, a bukók, a kerce-, a kontyos és a barátrécék táplálékukat is itt szerzik meg.

A vöcsök, a bukók és a bújárok halakra vadásznak a mélyben, a bukórécék a fenék iszapjában kutatnak puhatestűek után. A bütykös hattyúk a sekélyebb parti vízben félig alábukva, grundolva növényekkel táplálkoznak. Az észak felől érkezett vetési ludak és nagy lilikek viszont a környező legelőkön táplálkoznak, a vizet csak ivás céljából és éjszakára keresik fel.

Vöcsök

A szegény zónában élő állatok közül sokan használják a vizet is és a szárazföldet is. A szitakötők lárvái a vízben fejlődnek, de átalakulásuk után is ehhez az élőhelyhez kötődnek, a parti víz és a nádszegély felett vadásznak repülő rovarokra. A kecskebéka lárvái kopoltyúval lélegeznek, a vízben fejlődnek, de a később már tüdővel lélegző állatok sem távoznak messzire, a tóparton maradnak, és veszély esetén szép fejessel a vízbe menekülnek.

Félig vízi, félig szárazföldi életmódú a pézsmapocok. Lapos part esetén a szegélyrészen építi növényi anyagokból álló várát, míg ha a partoldal meredek, abban készíti lakását. A kijáró a víz színe alatt nyílik, így az állat veszély esetén észrevétlenül menekülhet.

A vidra a víz alatt kapja el a kiszemelt halat, de nagyobb zsákmányát többnyire a parton fogyasztja el, és nyomainak tanúsága szerint egyébként is gyakran látogat a szárazra. A tótól vagy folyótól azonban messzire nem távolodik el.

Tudod-e?

- * A denevérek mindig balra repülnek, amikor elhagyják a barlangjukat.
- * A denevérek egyetlen vérszívó faja Dél-Amerikában él.
- * A kacsá hápogása nem visszhangzik, és senki nem tudja, hogy miért.
- * Egy csiga akár 3 évet is átaludhat
- * Egy átlagos hód évente 200 fát képes ki-dönteni.
- * A világ legszívósabb állata a szúnyog. Észak-Kanada és Szibéria területén, sőt az Északi-sarkon is képes megélni, csakúgy, mint az egyenlítői őserdőben.
- * A legokosabb madarak a hollók és a varjúk.

A méhkirálynő

Egyszer egy királynak a két nagyobbik fia elindult szerencsét próbálni. Úgy elkanászodtak odakint a nagyvilágban, hogy haza se mentek többé. Otthon egy ideig várták őket, aztán a legkisebb királyfi, akit Tökfilkónak hívtak, fölszedelőzködött, és a keresésükre indult.

Hosszú ideig vándorolt, míg rájuk talált. Hanem a bátyjai kinevezték:

– Ez az együgyű maga akar megbirkózni a világgal – mondták –, mikor nekünk kettőnknek sem sikerült, pedig mennyivel okosabbak vagyunk nála!

– Akkor gyerünk együtt mind a hárman – ajánlotta Tökfilkő.

A bátyjai beleegyeztek, így hát hármában mentek tovább.

Egyszer csak egy hangyabolyhoz értek. A két nagyobbik föl akarta túrni, hadd lássák, hogyan futkosnak ide-oda a riadt kis hangyák, hogyan cipelik magukkal kétségbeesetten a tojásaikat. A legkisebbik azonban eléjük állt:

– Hagyjátok békén ezeket az állatokat! Nem engedem, hogy bántsátok őket!

A két nagyobbik ráhagyta.

– Csak nem fogunk összeveszni egy hitvány hangyabolyon! – mondták.

Ballagtak tovább. Csakhamar egy tó túnt föl előttük, rengeteg kacsa úszkált rajta, csak úgy fehérlett tőlük a víz színe.

– Fogunk egypárat, és megsütjük vacsorára! – dörzsölte a kezét a két nagyobbik testvér. Előre örültek a finom peccsenyének. De a legkisebbik megint eléjük állt:

– Hagyjátok békén ezeket az állatokat! Nem engedem, hogy bántsátok őket!

A két nagyobbik morgolódt: miféle dolog ez, korgó gyomorral elszalasztani egy ilyen finom falatot! De a legkisebbik addig erősödött, míg el nem álltak a szándékuktól.

Ismét útnak eredtek hát, mentek, mendegéltek, egyszer csak egy odvas fát láttak az út mentén. Méhek fészkeltek benne, és a lépjükben annyi méz volt, hogy kicsordult belőle, és végigfolyt a fa derekán. Nosza, megörült a két idősebb testvér! Tüzet akartak rakni a fa alá, hogy majd kifüstölik a méheket, s mind megszerzik a mézet. De Tökfilkő szétrúgta a kis máglyát, amit összehordtak, s nagy mérgesen kiáltotta:

– Hagyjátok békén ezeket az állatokat! Nem engedem, hogy bántsátok őket!

– Ostoba voltál, az is maradsz! – mordult rá a legidősebb királyfi, azzal továbbmentek, szóra sem méltatták többet az öccsüket.

Így jutottak el egy nagy kastélyig. Furcsa kastély volt az! Az istállóban csupa kőből való paripa állt, embernek meg híre-hamva sem volt. A fiúk teremről teremre haladtak, míg a nagy ház legvégében újukat nem állta egy ajtó. Három lakat függött rajta, de a közepén volt egy ablakocskó, azon át be lehetett nézni a szobába. Odabent egy szürke kis emberke ült egy asztalnál. Bekiabáltak neki egyszer, kétszer hiába, nem hallotta. Bekiabáltak harmadszor is. Erre az emberke fölállt, sorra kinyitotta a lakatokat, és kijött. Nem szólt egy árva szót sem, csak egy gazdagon terített asztalhoz vezette őket, hogy egyenek-igyanak kedvükre. Mikor aztán jóllaktak, mindegyiknek megmutatta a hálószobáját, és eltűnt.

Másnap reggel a szürke kis emberke fölkelte a legidősebb királyfit, és intett neki, hogy kövesse. Végimentek egy sereg termen és folyosón, végül egy nagy csarnokba léptek; ott az emberke szótlán rámutatott egy kőtáblára. A táblára felirat volt belevésve. A királyfi olvasni kezdte:

„Ezt a kastélyt elvarázsolták, de aki a következő három feladatot megoldja, megválthatja. Először: az erdőben, a mohában szétszórva rejlnek a királykisasszony gyöngyei, szám szerint ezer gyöngyszem. Ezt kell összekeresni; de ha alkonyatig akár csak egy is hiányzik az ezerből, aki keresi, kővé válik.”

A többi már nem is érdekelte a királyfit; ment egyenest az erdőbe, és egész álló nap a gyöngyöket kereste, de estéig nem talált többet száz szemnél. Úgy járt, ahogyan a táblán meg volt írva: kővé vált.

Másnap a második királyfi próbálkozott meg, de neki sem volt sokkal nagyobb szerencséje: kétszáz gyöngyszemig jutott estéig, s ahogy a nap lealdozott, kővé vált.

Harmadnap Tökfilkóra került a sor. Kora reggel nekilátott a munkának, keresett-kutatott a sűrű mohában, de hiába, nehéz dolog volt ez, nagyon lassan ment. Látta szegény fiú, hogy nem viszi sokra, elbúslt a sorsán, leült egy kőre, és bánatában sírva fakadt. Hát ahogy ott ült és búslt, valami neszezés támadt előtte a fűben. Fölnézett, s mit látott? Jött a hangyakisasszony ezer hangyával, valami neszezés támadt előtte a fűben. Fölnézett, s mit látott? Jött a hangyakisasszony ezer hangyával, valami neszezés támadt előtte a fűben. Fölnézett, s mit látott? Jött a hangyakisasszony ezer hangyával, valami neszezés támadt előtte a fűben. Fölnézett, s mit látott? Jött a hangyakisasszony ezer hangyával, valami neszezés támadt előtte a fűben. Fölnézett, s mit látott? Jött a hangyakisasszony ezer hangyával, valami neszezés támadt előtte a fűben. Fölnézett, s mit látott? Jött a hangyakisasszony ezer hangyával, valami neszezés támadt előtte a fűben. Fölnézett, s mit látott? Jött a hangyakisasszony ezer hangyával, valami neszezés támadt előtte a fűben.

– Megmentetted az életünket, hát mi is megmentettük a tiédet. Azzal, ahogy jöttetek, egykettőre el is tűntek a fűben.

A királyfi összeszedte a gyöngyöket a sapkájába, bement a kastélyba, letette az egészét a szürke kis emberke asztalára, aztán lefeküdt, és jót aludt, hogy másnap pihenten láthasson neki a második feladatnak.

Reggel a hallgatag emberke ismét odavezette a tábla elé, Tökfilkő pedig ezt olvasta rajta: „Másodszor: a királykisasszony hálószobájának a kulcsa lent rozsdásodik a tenger fenekén; azt kell megkeresni és felhozni onnét.”

„Most aztán véged van – gondolta magában a királyfi –, senki nem ment meg a kővé válástól.” De azért csak kiballagott a tengerpartra. Hát amint kiér, látja, hogy csak úgy fehérlik a víz színe a sok úszkáló, bukdácsoló, ringatózó kacsatól. Ahogy meglátták, vidám hápogásba kezdtek, egyszer-kétszer lemerültek, s a bóbítás gácsér már hozta is nagy begyesen a rozsdás kulcsot. Letette Tökfilkő lába elé a homokba, s így szólt:

– Megmentetted az életünket, hát most mi is megmentettük a tiédet.

Azzal szárnyra kaptak s elrepültek, alant szálltak, alig arasznyi magasban, ahogy a kacsák szoktak; csak úgy porzott a víz színe a nyomukban. A királyfi fölvetette a kulcsot, besietett vele a kastélyba, és letette a szürke emberke asztalára. Az nagyon elcsodálkozott, de nem szólt egy árva szót sem.

Tökfilkő jóízűen megvacsorázott, aztán lefeküdt, s reggelig úgy aludt, mint a tej. Akkor fölkel, bevonult a csarnokba, s elolvasta a táblán a harmadik feladatot. Az volt a legnehezebb: „Fönt a hálószobában alszik a király három lánya. Melyikük evett mézet elalvás előtt?”

Igen ám! Csakhogy mind a három édességet evett: a legidősebbik cukrot szopogatott, a középső szörpöt kóstolt: a legkisebbik nyelte a kanálka mézet.

De hát honnét tudhatta volna szegény Tökfilkő, melyik mivel torkoskodott? Három galambtojás nem hasonlíthat jobban egymásra! A királyfi búsan ült a széken, nézte az egyiket, nézte a másikat, nézte a harmadikat, töprengett, melyiket válassza, mert ugyan mi egyebet tehetett volna, mint hogy csak találomra rámutat valamelyikre, hogy: ez az!

Hát amint így emésztődik, egyszer csak zúgást hall, s beszáll az ablakon egy méhecske. A királyfi megörült: a formájáról rögtön megismerte, hogy az csak királynő lehet, mert nagyobb volt, mint egy közönséges dolgozó méhecske; ha pedig királynő, akkor tüstént gyanította hogy nem más, mint annak a kasnak a királynője, amelyiknek annak idején megmentette az életét.

A méhecske meg csak zümmögött, repdesett, sorra rászállt mind a három királykisasszonynak az ajkára, s végül megült annak a szája szögletében, aki mézet evett.

Így tudta meg a királyfi, melyik a három közül a legkisebbik királykisasszony.

A varázs azon nyomban megtört. Fölbredt a kastély; ami kővé dermedt, most mind megéledett: ember emberré vált, paripa paripává; a kastély följárójánál megrázta magát a két kővizsla, és vidám csaholással rohagnálni kezdtek az udvaron, s a ház tetején burukkolva nyújtogatták szárnyaikat a kőgalambok, egyet-kettőt tipegettek, aztán vidáman, boldog suhogással szóródtak szét a magasban.

Tökfilkő feleségül vette a legkisebb királylányt, és az öreg király halála után rászállt az ország is; a két bátyja meg a királykisasszony két nénjét kapta mátkául.

Grimm testvérek meséje.
Átdolgozta Rónay György.

Fahrenheit 451 fok – az a hőmérséklet, amelynél a könyvnyomó papír tüzet fog és ég. Ha vonalazott papírt tesznek eléd – másra írj.
 Juan Ramun Jiminez

Ray Bradbury

Fahrenheit 451

Első rész

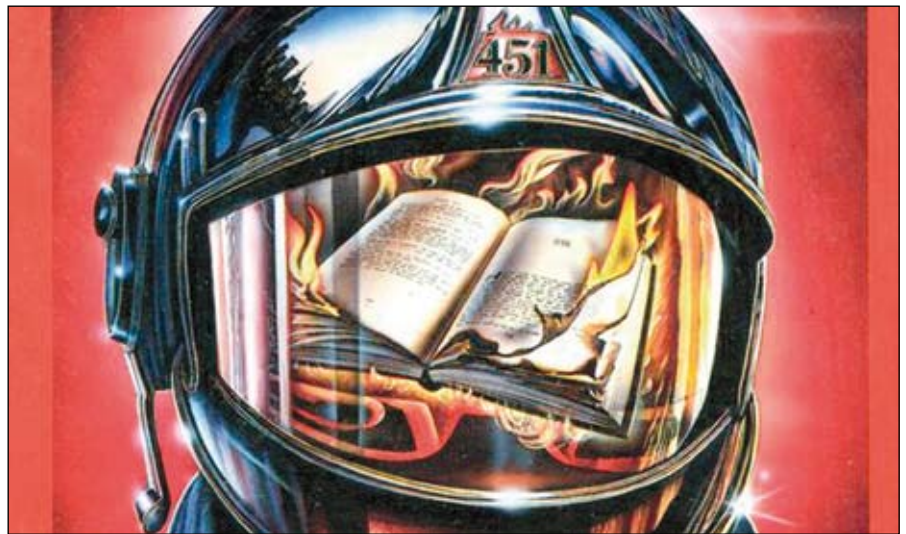
A tűzhely és a szalamandra

Égetni: gyönyörűség volt. Különleges élvezettel nézte, hogyan égnek, feketednek meg, alakulnak át a tárgyak. Az óriáskigyóhoz hasonló fecskendő, amelynek sárgaréz végét öklében szorongatta, úgy köpte a világra a petróleumot, akár a mérget. A vér a fejébe tolt; s akár egy csodálatos karmester, aki a tűz és láng szimfóniát vezényli. Kezével megsemmisítette a múlt cafatjait, szénne égette romjait. Lélektelen arccal viselte a 451-es számmal jelzett tűzoltósisakot, szemében sárga fény égett. A feladatára gondolt, és felkattintotta a gyújtószerkezetet. A falánk lángok körülnyaldosták a házat, és vörösre, sárgára, feketére festették az esti égboltot. Tűzboragarak raja zúdult a házra. Montag a megszokott látványra volt kíváncsi, arra, ahogy a könyvek – amelyek úgy égtek, akár a galambszárnyak – elhamvadnak a ház tornácán, udvarának gyepén, és a tűzfészek tetején megjelennek a piros mocsári mályvához hasonló lángnyelvek.

Az égő könyvek csillogtak, szikráztak, majd elhaltak a szélben, amely uszályként vonszolta a fekete füstöt.

Vad vigyor ült Montag koromfüstös arcán. Tudta, ha beér a tűzőrségre, a tükörből feketére mázolt bohócpora néz rá vissza. Később, mikor nyugovóra tér, érezni fogja, hogy a sötétben is mosolyog, mindig mosolyog. S ez a mosoly – amióta az esztét tudja – sohasem tűnik el az arcáról.

Felakasztotta és megtisztította csótányszínű sisakját. Gondosan felakasztotta tűzbiztos kabátját; alaposan lezuhanyozott, majd zsebre tett kézzel, füttyörészve végigment a tűzőrség felső emeletén, s már zuhant is a kivezető aknán lefelé. Az utolsó pillanatban, amikor már a szerencsétlenség elkerülhetetlennek látszott, kirántotta kezét a zsebéből, s elkapta az aranyrudat. Ezzel megtörte az esés lendületét, tenyere végigcsúszott a rúdon, fékezte a zuhanó test lendületét.

Sarka mindössze egy araszra volt a földszinti betonpadlótól, amikor sikerült megállnia.

Montag kilépett az épületből, az éjfélt utcán elsétált a földalatti vasúthoz, ahol léghajtásos vonat suhant zajtalanul, jól olajozott pályáján a föld mélye felé. A meleg légáramlat elkísérte a kijáráshoz, ahol a krémszínű csempés mozgólépcső felvitte a külvárosi negyedbe.

Füttyörészve vitte magát a mozgólépcsőn a csendes esti levegőbe. A sarok felé sétált, nem gondolt semmire. A sarok előtt azonban lassított; mintha szél kerekedett volna, vagy mintha valaki a nevéen szólítaná.

Az utóbbi néhány estén bizonytalan érzés fogta el a sarkot szegélyező, a csillagfényben a háza felé vezető járdán. Úgy érezte abban a pillanatban, mielőtt befordult volna, valaki volt ott. Úgy tűnt: a levegő sajátos nyugalom színezi, mintha valaki itt várakozott volna, s csak egy pillanattal ezelőtt változott volna árnyékká, hogy átengedje őt. Talán orra szimatolt halvány parfümmillatot, talán kézfejének vagy arcának bőre

érezte meg egy pillanatra néhány fokos légköri változást, amelyet egy olyan személy okozhatott, aki előbb azon a helyen állt. Érthetetlen dolog volt. Valahányszor hátrafordult, csak a fehér járdát látta, ahol nem járt senki; s talán egy ízben, egy éjszakán látott valamit eltűnni, gyorsan, a gyeprányába, mielőtt megpillanthatta vagy megszólíthatna volna.

De ezen az estén annyira lelassított, hogy majdnem megállt. Mintha legbenső énje elébe vágott volna, hogy helyet beforduljon a sarkon: nagyon-nagyon halk suttogást hallott. Lélegzés? Vagy csak nagyon nyugodtan várakozik valaki, és a jelenlététől összesűrűsödött atmoszferikus nyomást érezte meg? Befordult a sarkon.

Az őszi levelek úgy zörögtek a holdfényes járdán, mintha a lányt lassú sétájában a szél mozgása és a hulló levelek ragadták volna magukkal. Lehajtotta fejét, mintha azt figyelné, hogyan érintette cipője a kerengő leveleket. Keskeny, tejfehér arcán valami nemes vágy ült, s kedves, kikapadhatatlan kíváncsisággal figyelt mindent.

Huxley Szép új világát, Orwell 1984 című alkotását ismerhetitek a disztópiák sorából "C a Huxley-regényből volt is részlet a Gyöngyhalászban. Mindkettőből film is készült. Számotokra talán mégis az Éhezők viadala című Suzanne Collins-könyv (2011) alapján készült film(sorozat) (2012) a legismertebb.

Mai olvasmányunk viszont egy ugyancsak nagyon-nagyon híres könyv, annak bevezető részlete: Ray Bradbury Fahrenheit 451. A regény 1953-ban jelent meg. Híres stábbal és színészekkel 1966-ban filmesítették meg. Művészfilm, amely nagy sikert aratott. A rendező: François Truffaut. A főszerepben Oskar Werner és Julie Christie.

A disztópia negatív utópiát jelent. Olyan műalkotásokról van szó, amelyek egy olyan jö-

Kedves Olvasó Tanulók!

vőt mutatnak be, amely rosszabb az aktuális jelentől, s ahol az élet és az emberi szabadság ellehetlenül.

A történet főszereplője Guy Montag, aki tűzőrként dolgozik. Feladata, hogy fölkutassa és elégesse a még fennmaradt könyveket, mert a világot fenntartó (később kiderül, hogy háborúba vezető) hatalom úgy véli, a könyvek csak megzavarják (ugyanis elgondolkodtatják) az embereket. Guy azonban megismerkedik egy másként gondolkodó lánnyal (Clarissé), valamint nagy hatással van rá Faber, egy professzor, akivel valaha találkozott. Ellop néhány megsemmisítésre ítélt könyvet, összeütközésbe kerül ostoba és az interaktív sorozatok büvkörében élő környezet-

vel (pl. Mildreddel, a feleségével), maga is üldözötté lesz. Mivel a robotkutyáknak nem sikerül a nyomára jutnia, a rendőrség kivégez helyette egy ártatlan embert, hogy megfélemlítse az embereket, illetve elkendőzze tehetetlenségét az ellenállókkal szemben. Guy végül közéjük áll. Emlékezőknek nevezik magukat, mert megtanulják fejből és az emlékezetükben elraktározzák a világirodalom klasszikus remekeit, hogy megőrizték az utókor számára. Hogy újraépíthessenek egy kultúrával átítatott világot!

A könyvnek öt magyar kiadása jelent meg Lóránd Imre fordításában.

Jó olvasást!

Bence Erika

A NÉPMESE NAPJA

Kincsekkel teli tarisznya

Tizenegy évvel ezelőtt, 2005 tavaszán a Magyar Olvasástársaság felhívással fordult mindazokhoz, akiknek fontos a népmesék fennmaradása és a mesékben élő bölcsesség továbbhagyományozása, hogy csatlakozzon ahhoz a kezdeményezéshez, amely szerint szeptember 30 – **Benedek Elek születésnapja** – legyen a népmese napja. A népmese napját első ízben 2005. szeptember 30-án rendezték meg. A nap célja, hogy a mesészerető gyerekek és fel-

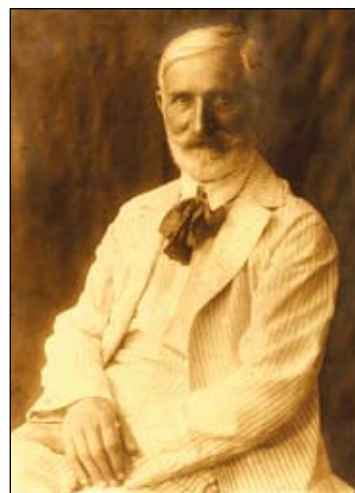

Benedek Elek szülőháza a mai Romániában van, Kisbácban

nőttek ezen a napon megkülönböztetett tisztelettel forduljanak mind a magyar, mind más népek meséi felé.

„Őseinktől kincsekkel teli tarisznyát kaptunk örökségbe, de mintha egyre gyakrabban tétlenül néznénk ennek háttérbe szorulását, elfelejtését. Vegyük birtokba, ismerjük meg, fényesítsük újra, és adjuk tovább az eleinktől kapott, élethosszig érvényes, értékes, unokáink számára is feltétlenül megőrzendő, mesebeli kincseket!” – írta akkoriban felhívásában a Magyar Olvasástársaság.

Benedek Elek 157 éve született, és 87 évvel ezelőtt hunyt el. Szinte hihetetlen, de igaz, hogy szerkesztett egy **Jó Pajtás** című gyermeklapot is. Az sem átlagos dolog, hogy közreadott egy rovásírással írt könyvet, melynek **Csudalámpa** a címe, és a mek.oszk.hu honlapon meg is található, letölthető. Három hangoskönyve is van: **Honszerző Árpád, Székely Tündérország, Többsincs királyfi és más mesék**. Ez azonban csepp a tengerben, ha egész életművére tekintünk.

Hány mesét ismersz Benedek Elektől, aki ezen a képen 65 éves volt?

Elek apó kútja

A nagy meseíró 1909 és 1919 között szerkesztett egy **Jó Pajtás** nevű gyermeklapot

VAJDASÁGI MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK

Száz éve született Petrik Pál festő, díszlettervező Szabadkán. A kerek évforduló jegyében szeptember elején mutatták be Zentán a neves festő tiszteletére rendezett **Petrik Pál 100** című retrospektív kiállítás katalógusát. A kiállítás **ugyanakkor** száz napig volt megtekinthető a Zentai Városi Múzeumban.

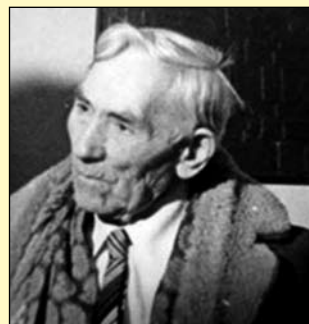
Petrik Pál: Szabadkai utca (1952)

Petrik Pál

Két évvel ezelőtt Ács József (idei 25. számunkban szóltunk róla) tiszteletére, születésének ugyancsak 100. évfordulójára az Ács József 100 című kiállítást nyitották meg Topolyán, idén viszont

Petrik Pál esetében jegyzünk jubileumot.

Petrik igen sokoldalú művész volt. A zentai, a topolyai, az obecsei művésztelepek egyik alapító tagja. A zentai művésztelepen harminc évig alkotott. A **9 + 1 képzőművészeti csoport** tagja. 1948 és 90 között mintegy száz csoportos kiállításon vett részt. Az akadémia befejezését követő évtizedben realista és mérsékelt figuratív expresszionista képeket festett. A 60-as években különleges hatást ért el a homokszemcsék olajfestékkel való keverésével (**Álarcok**, 1959 és **Papírfigurák**, 1961). A későbbiekben a festészet hagyományos eszközeit alig használta, kombinált technikával, a homok vászonra vitelének módjaival kísérletezett (**Duna-part**). Emberalak-kontúrok

Petrik Pál portréja

is felbukkannak egyes képein (**Baladák** c. sorozata). Homokképei révén a 60-as évek jugoszláv informel festészetének egyik kiemelkedő képviselője. A homok mellett más anyagokkal is kísérletezett, pl. üvegcséréppel. Díszletterveit rendkívül sikeresnek ítélik meg, melyek nagyban hozzájárultak a Szabadkai Népszínház előadásainak sikereihez.

Akik ismerték, szeretetreméltó emberként emlegetik Petrik Pált.

Árpád fejedelem, a honfoglaló

„Ebben az aranyserlegben összekeveredett a vérünk. Most ebből a vérből mindannyian iszunk, és megesküszünk, hogy Árpádnak, a mi fejedelmünknek, hűséges vitézei leszünk.” Így írnak Árpád vezéről és a honfoglalásról a krónikások. Nemzeti történelmünknek rengeteg kimagasló alakja van. Időrendi sorrendben egészen biztosan közöttük első helyet foglalja el Árpád, a magyarok vezére, akivel az élen jöttek be a Kárpát-medencébe a Verecke-hágón. A magyar történelem ezen korszakáról a Csodaszarvas legendája szól.

Árpád fejedelem

Az Árpád-ház névadó fejedelme valószínűleg 850 körül született, Álmos vezér fiaként. Apja büszke volt rá, igazi utódjának tartotta. A krónikások azt írták róla, hogy már gyermekkorában bátor, erős, szép és becsületes volt. Csatában igazi vezérként mindig az élen harcolt, és félelmet keltett az ellenfél soraiban.

Árpádot Etelközben, a hét magyar törzs egyesülésekor választották a törzsek közös fejedelmüké, és itt kötötték meg a vérszerződést, amelynek értelmében a törzsfők megválták karjaikat, majd belesöpögtették véréüket egy kehelybe, végül mindegyik ivott belőle egy cseppet. Ez jelképezte a törzsek egyesülését. Régi pogány szokás szerint a fejedelmet pajzsra emelték és körbevitték, bemutatták a népnek és harcosainak.

A magyarok a besenyő támadások végett elhagyták Etelközt, és dél-nyugat irányba vonultak tovább. Árpád fejedelem vezetésével a magyarok 895-ben érkeztek a többnyire lakatlan Kárpát-medencébe, új otthonukba. Anonymus, III. Béla király írnoka szerint Árpád népe a Havasok felől érkezett. A folyamat néhány évig tartott, amíg a magyarok az egész térséget betelepítették. Ezt a térséget már korábban megismerték portyázásaik során, és felderítő utakat is szerveztek ezekre a tájakra.

Árpád 894-ben szövetséget kötött Svatopluk morva fejedelemmel, amelynek értelmében közösen kiűzték Pannóniából a keleti frankokat.

A honfoglalás

(Erről a honfoglalás előtti korszakról szól a fehér ló mondája). Később Bizánccal együttműködve harcoltak a magyarok az akkor legerősebb balkáni állam, a bolgár ellen, élén Szimeon császár állt. Ezekben a csatákban szerezték meg a magyarok az Al-Duna térségét és a Délvidéket. Hamarosan Árpád népe elfoglalta a Dunántúlt is, legyőzve I. Berengár itáliai királyt, majd a morvák seregeit. Ezzel befejeződött az egész Kárpát-medence meghódítása.

Árpádnak korábban fejedelemtársa volt Kurszán, de 904-ben bekövetkezett halála után megszűntette a kazaroktól átvett kettős fejedelemséget, és egymaga uralkodott tovább fejedelmként. A ranglétrán a fejedelem után a törzsek élén álló urak következtek.

Árpád feleségéről nincsenek pontos adatok, de azt tudjuk (Bíborbanszületett Konstantinus szerint), hogy öt fia volt, Jutas, Levente, Üllő, Tarhos és a legfiatalabb Zolta, aki követte őt a trónon. A fejedelmi szállásokat általában folyók

mentén hozták létre (egyes város és falvak nevei a mai napig őrzik emlékét, például feltehetőleg a honfoglalás korából ered Árpádváros és a hasonló településnevek). A népe szerette és tisztelte vezérét.

Árpád 900 körül halt meg. Nem tudni, hogy a 907-ben történt, nagyon jelentős pozsonyi csata idején élt-e még, vagy éppen halála végett került sor harcra, amely veszélybe sodorta a hazát. Igazi hősi vezérként tartja számon a történelem. Kortársak szerint „akire Árpád lesújtott kardjával, az rögtön elköltözött e szép árnyékvilágból”. Szobra, a többi vezérrel együtt ott áll ma Budapest egyik legszebb terén, a Hősök terén. A honfoglaló fejedelmet valószínűleg Óbudánál temették el, egy patak forrása fölé. Koráról Anonymus és más középkori krónikások műveiből tudhatunk meg sok mindent. Árpádot egy legenda még Attila leszármazottjaként is emlegeti, ezt azonban nagy kétséggel kell fogadnunk.

Gyarmati Balázs történész

A pozsonyi ütközet 907-ben

Zenével hódítanak

Az alábbiakban énekesnőkről szólunk, akik zenei útra léptek, de még szóló előadói pályájuk kezdetén tartanak

Nem kapkodta el

Emeli Sandé 2012-ben nyerte el a brit kritikusok díját, ekkor robbant be a köztudatba az *Our Version of Events* című debütáló albumával. Habár az énekesnő számos híres előadónak írt dalt, hosszú ideig nem igazán hallhattunk felőle. Négy év kellett ahhoz, hogy újabb albumot készítsen, így nemrég bemutatta új dalát, amely a *Hurts* címet kapta. Az is kiderült, hogy a második lemeze *Long Live the Angels* címmel novemberben jelenik meg. Emeli Sandé nagy zenei reménységként kezdte meg szólókarrierjét, első albumáról elismerően nyilatkoztak a kritikusok, az énekesnőnek pedig nagyszámú rajongótábora lett. Nem is csoda, hogy nem kapkodta el az újabb lemezkiadást, hiszen nagyok az elvárások a második albumával szemben is.

Amikor nem filmez, lemezt készít

Bridgit Mendler Disney-sztárként vált ismertté, legfőképp a *Sok sikert Charlie* sorozattal és a *Limonádé* című filmmel. Bridgitet azonban nemcsak a színészet, hanem a zene is érdekli. Első albuma *Hello My Name Is...* címmel 2012-ben jelent meg, a rajta található dalok pedig elnyerték a rajongók tetszését, és kiválóan szerepeltek a toplistákon. Friss, üde hangzásával az album magával ragadta a popzene kedvelőit, így Bridgit előtt a zeneipar is megnyílt. Habár az elmúlt években ismét a filmezés felé fordult, és több sorozatban is szerepet kapott, nem hagyott fel a zenéléssel sem. Nemrég a második lemezének előfutáraként megjelentette az *Atlantis* című dalt, amelyet Kaiyo közreműködésével készített. Az új EP vélhetően még idén megjelenik *Nemesis* címen.

A film és a zene is érdekli

Sabrina Carpenter még csak tizenhét éves, de máris nagy terveket sző. Színészi és énekesnői karrierjét egyaránt egyengeti. Öt éve különböző sorozatokban láthatjuk, első albumát *Eyes Wide Open* címmel pedig tavaly áprilisban jelentette meg. Sabrina nemrég bejelentette, hogy a második albumán dolgozik, amely *EVOLution* címmel október közepét táján érkezik, a felfezető dal, az *On Purpose* pedig már videóval együtt megtekinthető a világhálón. Sabrina arról is értesítette a rajongóit, hogy miután kijön az albuma, turnézni indul az *Egyesült Államokba*.

Szólóban is kipróbálja magát

Alissa White-Gluz nem új a zeneiparban, hiszen 2004-ben Danny Marino gitárossal és Chris Kells basszusgitárossal megalapította a *The Agonist* zenekart, amelynek tíz évig volt tagja. Ekkortájt Angela Gossow, az *Arch Enemy* énekesnője magánéleti okokra hivatkozva felhagyott az énekléssel, zenésztársainak pedig Alissát ajánlotta maga helyett. Alissa élt a lehetőséggel, amit a *The Agonist* többi tagja rossz néven vett, így megváltak addigi énekesnőjüktől. Az *Arch Enemy* legutóbbi albumát, a 2014-ben megjelent *War Eternal*-t Alissával adta ki. Az énekesnőnek azonban mindez nem elég, nemrég jelentette be, hogy új zenekara mellett szólóban is kipróbálja magát. Alissa néven szólóprojektbe kezd, sőt már készül első önálló lemeze is. Az énekesnő szerint albuma nagyon személyes hangvételű lesz, szólóprojektuma pedig remek lehetőség arra, hogy a kreativitását minden korlát nélkül bemutassa. Alissa mégsem lesz egyedül, az *Arch Enemy* jelenlegi, és egykori tagjai, a *Kamelot* zenekar, valamint párja, Doyle és a *The Misfits* is segítőkészek nyújt neki.

Film készül Britney Spearsről

A pophercegnőként is elnevezett énekesnő 1999 óta tevékenykedik a zeneiparban, azóta kilenc stúdióalbumot adott ki. Britney Jean Spears kislánként került ki Louisianából, tehetségét a zeneiparban fedték fel. Mialatt a menedzserek tervezték a lépéseit, Britney a szintén popénekes Justin Timberlake-vel került kapcsolatba. Habár a karrierje felfelé ívelt, a magánélete összeomlott a szülei válása és a Justinnal való szakítása után. Botrányos viselkedése beárnyékolta a popikoni sikerét. A rövid házassága egy gyerekkori barátjával, majd később a táncosával, Kevin Federlinnal világszerte beszédtemává vált. Britney élete elérte a mélypontot, elvesztette a gyermekei feletti felügyeletet. A múltbeli gondjai ellenére azonban Britney visszaküzdötte magát, és azóta is igyekszik újraépíteni a karrierjét, visszaszerezni korábbi hírnevét. A Britney-film főszerepét Natasha Basset kapta meg, a forgatókönyvet Anne-Marie Hess (Perfect High) írja, a rendező pedig Leslie Libman (NCIS). A film bemutatója vélhetően jövőre lesz.

Nyomozót alakít

Johnny Deppnek izgalmas szerepet ajánlottak egy készülő, valóság eseményeken alapuló film kapcsán, melynek középpontjában az 1996-ban és 1997-ben gyilkosság áldozataivá vált Tupac Shakur és Notorious B.I.G állnak. A két rapper halála a mai napig vitatott, egyikük esetében sem tisztázták a körülmények, és számos elméletet gyártottak halálukkal kapcsolatban. Ezeket boncolja a Labyrinth című film is, amelyben Depp egy nyomozót alakít, fő feladata pedig e két bűncselekmény felgöngyölítése és a tettesek kézre kerítése. A történet alapjául Randall Sullivan ebben a témában megjelent könyve szolgált. A filmet Brad Furman rendezi Christian Contreras forgatókönyve nyomán. A forgatások november közepén kezdődnek.

Ismét producerként bizonyít

Úgy tudni, Jennifer Lopez egy újabb filmsorozat producere lesz. Egy jogi sorozatról van szó, amelynek középpontjában egy egyetértő ikerpár áll, akik a mindennapokban ki nem állhatják egymást, a tárgyalóteremben azonban remekül együttműködnek, nagy sikereket érnek el. Az eddig megjelent információk szerint Jennifer ezúttal nem fog szereplőként megjelenni a filmben, csupán a sorozat háttér munkájából veszi ki a részét.

Jennifer Lopez már korábban is bizonyította sokoldalúságát, hiszen sikeres színészi és énekesi karriert futott be. A produceri munka sem teljesen új számára, ugyanis a főszereplésével futó Shades of Blue-nak is egyik producere, hamarosan pedig debütál egy táncos tehetségkutató műsor, a World of Dance, amelynek készítésében szintén közreműködött.

Jön a Twin Peaks-könyv

A kultikus sorozat rajongóit már jó ideje izgalomban tartja a hír, ahogy a Twin Peaks 2017-ben folytatódik, és David Lynch rendezésével az új évad részeit le is forgatták. Úgy tudni, már csak az utómunkálatok maradtak hátra, így előreláthatólag jövő év elején várható a premier. Újabb jó hír, hogy Mark Frost – Lynch alkotótársa – könyvet ír, amelyben rengeteg, eddig rejtve maradt információ és érdekesség kap helyet a szereplőkről és a történetről. A természetfeletti jelenségek, a legjellegzetesebb karakterek mellett a 2017-ben várható izgalomból is ízelítőt kaphatunk – utóbbi főleg azért érdekes, mert a sorozat második évadában Cooper ügynök egyik látomásában a meggyilkolt Laura Palmer azt súgta az FBI szakemberének fülébe, hogy 25 év múlva találkozunk, és ez pont mostanában aktualitás. A könyv magyarul is megjelenik.

„Kedves Bizi!

Nagy gondom van!

Egy 13 éves lány vagyok, aki most járt először fiúval, és nemrégiben szakítottunk is. Úgy történt a szakítás, hogy pár nappal ezelőtt semmiségen összevesztünk, és ő bejelentette, hogy szakítani akar velem. Én mérgemben csak rávágtam: »Nekem aztán mindegy!« Ezen a napon különben nekem »minden mindegy« napom volt. Még aztán azt is rávágtam: »Szuper! Úgy is unlak!« Meg is lepődött, mert tőlem nem ezt a viselkedést várta. Azóta már megbántam a dolgot. Mindennap hívom, üzeneteket küldök neki, de ő nem válaszol. Mit tegyek? Én még szeretem. Valójában, nem így gondoltam, amit mondtam. Segíts!

Barbi”

Kedves Barbi!

Hogy a harag nem jó tanácsadó, megtapasztaltad a saját bőrödön is. Amikor a harag, düh átveszi az irányítást felettünk, olyan dolgokat is teszünk, mondunk, amit különben jól meggondolnánk. Sajnos, nagyon meggyőző voltál a te „minden mindegy” hozzáállással. A fiú elhitte, amit mondtál, sőt a veszekedéseket is nagyon komolyan élte meg, betelt a pohara. Mindezek után úgy ítélte meg, hogy befejezte veled, köztetek mindennek vége. Jó lett volna, ha levedben egy kicsit többet írsz a veszekedésekről, hogy ki kezdeményezte, mi volt tárgya, így sokkal könnyebben következtethetnének sok mindenről. Minden esetre alkalmas lesz egy négyesemközti beszélgetésre, próbáld meg higgadtan megbeszélni a történeteket, és felajánlani neki, hogy felejtsetek el a veszekedést. Persze azzal a feltétellel, hogy számodra a fiú még mindig sokat jelent és még mindig olyan nagyon tetszik. Adjál neki egy kis időt, hogy ő is lehiggadjon, ezért ne hívogasd és írogass neki. Várj néhány napot, és akkor próbáld meg vele újra megbeszélni egy új találkozót. Ha mégsem sikerül a dolog, ne szomorkodjál sokáig. Vedd úgy, hogy nem ő volt a nagy „Ő”. Hidd el, a ti korotokban a szerelmek jönnek-mennek, és ez így van jól, hisz ez az az időszak, amikor az ismerkedés, az egymás megismerése, a másik nemmel való kommunikáció tanulásának ideje van. Nemsokára már egy másik fiú dobogtatja meg a szívedet.

„Kedves Bizalmas sorok!

Én egy 12 éves lány vagyok, óriási problémával. Szerelmes vagyok az egyik osztálytársamba! A gondom az, hogy a tesóm is ugyanebbe a fiúba zúgott bele. Állandóan rágja fülem, segítek neki, hogy a fiú az övé legyen. Tanácsokat kér tőlem, hogyan szerezzem meg, mert én már régóta ismerem, óvodába is együtt jártunk. Ilyenkor majd kibújok a bőrömből, és rettenetesen ideges leszek, és sírhatnékom van. Nem tudom, mit tegyek, mert nem szeretném megbántani a testvéreimet, de azt sem szeretném, hogy vele járjon. Titkolom előtte, hogy szeretem ezt a fiút. Segíts, adjál tanácsot, mit tegyek, mert az életem lassan kibírhatatlan kezd lenni! HELP!

Tini”

Kedves Tini!

Dramai, nehéz helyzetben vagy! Az igazi drámává akkor válna, ha úgy 10–15 évvel idősebbek lennétek, amikor a házasság és a családalapítás is foglalkoztatna benneteket. Tudnod kell, hogy számodra sem, sem a testvéred számára sem jött el a világ vége, hisz serdülőkorban jönnek-mennek a szerelmek, ez a keresés, kutatás és kísérletezés időszaka, amikor még csak tanuljuk az életet. Nagy a valószínűsége, hogy a szimpátiátok még egyáltalán nem gondol rátok mint nőkre. Őt inkább a foci meg a számítógépes játékok érdeklik. Amivel érdemesebb foglalkoznotok, az a testvérek közötti rivalitás, amit felfedezhetünk nálatok. Bizonyára régebben is volt, hogy valamelyikőtök a másik játékát, ruhadarabját, most a fiút akarja magának. A legegészségesebb lenne, ha őszintén beszélgethetnél a testvéreddel. El kell neki mondanod, hogy neked is ugyanúgy tetszik az a fiú, és ne tőled kérjen csábítási tippet. A legjobb lenne, ha a fiúra hagynátok a döntést, hogy kivel szeretne többet a barátságánál. Számítsatok arra, hogy megtörténhet, hogy egy harmadik lány „viszi el a pálmát”, nyeri meg magának a fiút. Addig is barátkozzatok vele is és a többiekkel az osztályból, az iskolából stb. Te pedig bővítsd az ismerőseid, barátaid körét, kapcsolódjál be olyan iskolán kívüli tevékenységekbe, ahova a testvéred nem jár, hogy kisebb legyen a súrlódási terület és a féltékenység lehetősége.

Kérdéseitekre Bori Mária pszichológus válaszol

NAHÁT!

Mire képes az alma?!

Biztosan te is ismered a mondást: „Napi egy alma az orvost távol tartja.” Nos, tudod-e, miért olyan nagyon egészséges gyümölcs?

Fontos lenne mindennap elfogyasztanunk reggelire, ebédre vagy akár vacsorára egy egész almát, lehetőleg héjastól. A benne lévő anyagok sokkal hatékonyabbak együtt, mintha külön-külön vinnéd be a szervezetedbe őket. Az is nagyon jó, ha 100%-os almalevet fogyasztasz. Az almalevő ugyanis nagyobb mennyiségű antioxidánsot tartalmaz, mint más gyümölcsök levei. Az almát nagyon rövid idő alatt megemésztja a gyomrunk, és szinte azonnal energiát nyerhetünk belőle.

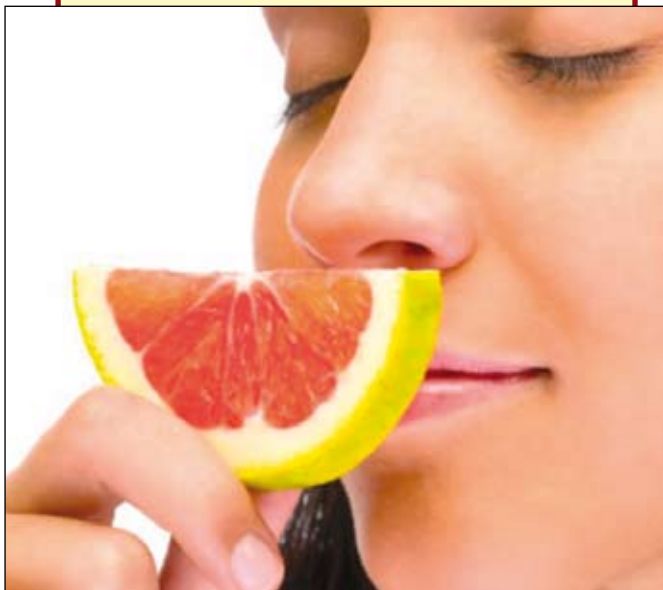
A legjobb, ha külön eszed. Ha már más étellel megtöltöd magad, akkor ne egyél még gyümölcsöt, mert nem válik előnyödre sem az egészséged, sem az emésztésed szempontjából. A gyümölcsök javarésze gyógyító hatású, megszabadítja szervezetünket a mérgektől.

Az alma ugyanazokat a vitaminokat tartalmazza, mint amelyeket más gyümölcsökben is megtalálhatunk. Van benne A-vitamin és B-vitamin komplex. A citrusféléknél jóval kevesebb C-vitamint tartalmaz, de mégis jótékonyan hat az emésztésre, a benne található ásványi anyagoknak (kalcium, cink, jód, kálium, fluor, szelén stb.) köszönhetően. Mindezek segítenek abban, hogy sokkal ellenállóbb legyen az immunrendszerünk, és megőrizzük egészségünket.

Szagok és illatok

Büdös, mint a... Te mivel fejeznéd be ezt a hasonlatot? Szalójában az mitől bűdös? Mi okozza a jázmin, a rózsza és a jácint illatát; s mennyiben különbözik egymástól bódító „aromásuk”? A szagérzetekben néhány alapvető szag uralkodik, s a szagok többsége ezeknek az alapszagoknak a keveréke. Amerikai kutatók a következő hét alapszagot különítették el: pézsmaszag, kámforszag, virágszerű illat, mentolszag, éterszag, szúrós, valamint bűdös, rothadó szag.

Mindennapi „illatkörnyezetünk” különböző vegyi szerkezetű anyagok sokszoros keverékéből áll, egy-egy jellegzetes alkotóelemére azonban mind önmagában, mind különféle összetételekben könnyen ráismerhetünk. Az aromás vegyületek családjá egyes tagjainak kellemes illatáról kapta a nevét. A család egyik legegyszerűbb tagja a benzaldehid, az egyik közismert illat hordozója: keserűmandula-szagú folyadék. A háziasszonyok kedvelik – a molyok kevésbé – az aromás vegyületek másik közismert képviselőjét, a naftalint, amelynek átható szaga elriasztja a ruháztunkban élősködő lepkéket. Sok kedves virágunk andalító illata származik a virágfakadáskor képződő illékony aromás alkoholoktól és terpénektől. Az utóbbi vegyületcsalád képviselőitől illatozik a narancsvirág, a mandarinolaj és az ibolya. Rokonságban áll ezekkel a vegyületekkel – jóllehet ez a kapcsolat csak a vegyészek számára szembetűnő – a mentol és a kámfor is. De – sajnos mindennapi tapasztalatból tudjuk – léteznek igazán kellemetlen, magyarán bűdös szagok is, s a kutatók ezek titkait is igyekeznek „kiszaglászni”.

Feltételezik – az eddigi térszerkezeti megfontolásoktól eltérően ismét a vegyi rokonságra alapozva –, hogy a rothadáshoz hasonló, kellemetlen szagérzeteket olyan illékony anyagok molekulái keltik, amelyekben kén- vagy nitrogénatom van. Minden háziasszony ismeri a záptojás átható bűzét, amelyet a kénhidrogén okoz. Különösen kellemetlen szag kíséri a fehérjék bomlását. Az undorító szagot a bomlás során keletkező nitrogéntartalmú vegyületek okozzák, mint például az istállószagot keltő ammónia vagy a hasonló „illatú” metilamin.

Jól érzed magad a testedben?

- Ha azt tapasztalom, hogy nem férek bele a kedvenc farmerembe...**
  - ...elkezdlek rohamtempóban diétázni. (5 pont)
  - ...elhatározom, hogy mostantól jobban odafigyelek (3 pont)
  - ...nem gond, veszek egy mérettel nagyobb ruhát magamnak. (0 pont)
- Ha fotót teszek fel magamról egy közösségi oldalra...**
  - ...még fodrászhoz is elmegyek a képzés előtt. (5 pont)
  - ...biztos, ami biztos, keresek egy retusáló programot. (3 pont)
  - ...gyakran elsiklom felette, hogy nézek ki rajta. (0 pont)
- A péntek esti bulira kiszemelt ruhám legfontosabb tulajdonsága az alábbiak közül:**
  - Elfedi a hibáimat. (3 pont)
  - Lenyűgöz másokat. (5 pont)
  - Kényelmes. (0 pont)
- Amikor mások a külsőmet dicsérik...**
  - Büszke vagyok. (5 pont)
  - Örülök. (3 pont)
  - Meg sem hallom a bókákat. (0 pont)
- A ruhavásárlás:**
  - Borzasztó élmény, többnyire kihagyom. (0 pont)
  - Lételemem. (5 pont)
  - Hasznos, de csak mértékkel. (3 pont)

ÉRTÉKELÉS:

18–25 pont:

A fontossági listádon első helyen szerepel a szépség és jó megjelenés. Hogy minden helyzetben a legjobbat szeretnéd mutatni magadból másoknak, és hogy sokat teszel azért, hogy fitt maradj, akár pozitív tulajdonságod is lehetne. Csakhogy nálad némiképp felborult az egyensúly; egyre inkább külsőségek alapján ítélsz meg másokat, szinte minden alkalomról csak a saját szépséged turbózása jut eszedbe. Itt az ideje, hogy lazíts egy kicsit: ne ásd el magad, ha szebb csajokkal találkozol, inkább fogadd el, hogy te sem vagy tökéletes.

9–17 pont:

Szeretsz igényesen öltözni, szép ruhákba bújni, és ha csak teheted, odafigyelsz arra, hogy ápoltság legyen a külsőd. Tisztában vagy az adottságaidal, és ha hiba csúszik a rendszerbe, a mértéktartás szigorú elvei mellett gondolkodsz el rajta, hogyan változtathatnál, javíthatnál a helyzeten. Szerencsés hozzáállásodnak köszönhetően, ha csábítanak is a külsőségek, pontosan tudod, hogy semmi értelme órákig ácsorogni a tükör előtt, ahogy az sem vezet sehova, ha a fél életedet a plázákban töltöd csini ruhák után kutatva.

0–8 pont:

A szépség és a külső csillogás közel sem minden, ezt jól tudjuk. Ugyanakkor az sem járja, hogy egy egész életen át nemtörődöm hozzáállással hanyagod önmagad. Szolid, visszafogott, szerény jellem vagy? Oké, az viszont, hogy alig foglalkozol a testeddel, hogy gondolkodás nélkül öltözködsz, hogy csak szigorúan kötelező alkalmakkor vásárolsz magadnak ruhát, már túlmutat önmagán. Ez a lazaság ugyanis már veszélyesen közel áll ahhoz, amit mások hanyagságnak és elhanyagoltságnak neveznek. Ha szeretnél pozitív változást elérni, mostantól néhány változást kell beiktatnod, pl. tölts reggelenként tíz perccel többet a tükör előtt, vagy gondolkodj el rajta, hogyan öltözködhetnél előnyösebben.

Mersz jelentkezni órán?

Veled is többször megesett már, hogy az órán kérdést tett fel a tanár, amire teljes bizonyossággal tudtad a választ... és mégsem jelentkezted? Ezzel persze egy jó pontot vagy akár egy jó jegyet szalasztottál el, ami a suliban egyáltalán nem mindegy. Tedd fel magadnak a kérdést: csak azért nem teszed fel a kezdetet, mert ijesztő?

A lámpaláz, a szerepléssel járó izgalom teljesen normális reakció. Minden iskolás tapasztalhatta már azt a kínos érzést, amikor egy feszültebb helyzetben (pl. amikor felszólította a tanár) egyszerűen leblokkolt. Ilyenkor az összes tudásnak nyoma vész, egy szó sem jut eszedbe, és elhatalmasodik rajtad az érzés: most mindenki végignézi, ahogy leböngök. Ez azonban nem mindig történik így, sőt, te is tehetsz ellene, hogy ez a lehető legritkábban forduljon elő. Mi kell hozzá?

Magabiztosság és felkészültség

Fontos, hogy megtanulj határozottan, magabiztosan viselkedni. Ehhez az kell, hogy tisztában légy az értékeiddel. Nem születik mindenki hatalmas önbizalommal, te azonban sokat tehetsz azért, hogy fejlődj ezen a téren. A legjobb az egészben, hogy ez nem csupán a tanulmányaidra lesz jó hatással, de te is jobban fogod érezni magadat.

Miért érdemes dolgoznod azon, hogy legyen merszed többször jelentkezni órán?

A tanárod biztosan értékelni fogja, ha aktívan részt veszel az óráján, hiszen ebből azt a következtetést fogja levonni, hogy odafigyelsz arra, amit tanít és felkészülsz az órájára. Nem mindig a füzetben vagy könyvben leírtakat kell szóról szóra bemagolni. Próbáld meg saját véleményed alkotni egy-egy témáról – ez garantáltan imponáló a tanárodnak, de hidd el, hogy te is fejlődni fogsz általa. Ha aktív vagy órán, az azt jelenti, hogy gondolkodsz az elhangzottakon, vagyis tanulsz. Nem csupán az anyagot sajátíthatod el könnyebben, de azt is megtanulod, hogyan érvelj és hogyan szerepelj az emberek előtt.

Hogyan csináld?

– Olvasd át a feladatokat mielőtt bemennél órára!

– Nézd át az előző órai jegyzeteidet az óra előtti szünetben, frissítsd fel a tanultakat! A füzeted margójára írd ki fontosabb kulcsszavakat, amik segíthetnek könnyebben memorizálni az egyes témákat.

– Óra közben figyelj rá oda, hogy mindent leírd! Legyen tökéletes a jegyzeted: tagold bekezdésekre, emeld ki azokat a részeket, amiket a tanár is nyomatékosabban ad elő.

– Amikor a tanár feltesz egy kérdést, fókuszálj a jegyzetedben is kiemelt kulcsszavakra, és építsd köréjük a mondandódat.

– Amikor eljön a pillanat, hogy feltegy a kezdetet, vegyél egy mély levegőt és lazíts! Rendezd a gondolataidat.

– Válaszolj megfontoltan és lassan!

Tipppek, hogy aktív maradj az órákon

– Ne érezd kínosnak a választodat! Ha részben igaz, amit elmondasz, már jó munkát végeztél. Nem biztos, hogy mindig tökéletes lesz a válaszod, de hidd el, már az is egy hatalmas jó pontnak számít a tanár szemében, hogy megpróbáltál hozzászólni.

– Próbáld ki mindenképpen, akkor is, ha először elvörösödsz vagy dadogsz. Meg fogod találni a módját, hogy hogyan csináld, és utána már sokkal könnyebben fog menni.

– Ne ess át a ló túloldalára! Fontos, hogy ne akarj folyamatosan a középpontban lenni. Legyél aktív, de hagyd teret a többieknek is. Így elkerülheted, hogy ellenszenvesnek tűnj a társaid szemében, viszont a tanár tudni fogja, hogy a te aktivitásodra rendszeresen számíthat.

Amit nem tudtál a körmödről

Akár hiszed, akár nem, a körmeid sok mindent elárulnak rólad. Íme néhány dolog, amit talán nem tudtál róluk.

A körmeid havonta átlagosan 3,5 mm-t nőnek

Ráadásul az ügyesebbik kezeden valamivel gyorsabban nőnek, mint a másikon, míg a lábaidon havonta csak 1,6 mm-t nőnek.

A köröm ugyanabból az anyagból épül fel, mint a haj

Mind a haj és a köröm keratinból épül fel, csak más a szerkezetük. Azok az ételek, amelyek erősítik a hajadat, jótékonyan hatnak a körmeidre is. A vitaminokban, antioxidánsokban, proteinben és ásványi anyagokban gazdag étrend segíthet a köröm és haj egészségének a megőrzésében.

A köröm különbözteti meg a főmlősöket az emlősöktől

A legtöbb emlősnek a karmai, a főmlősöknek (beleértve az embereket is) a körmei segítenek a

mindennapi dolgaik elvégzésében. A tudósok úgy gondolják, hogy a főmlősök a könnyebb mozgás érdekében vesztették el a karmaikat. Bár a karmok megkönnyítik a fára mászást, megnehezítik a gyümölcs-gyűjtést és a kisebb dolgok megragadását.

A körömrágás szorongásoldó szokás

A hajcsavargatás és a fogcsikorgatás, valamint az arcgűrőgetés mellett a körömrágás a leggyakoribb, szorongásoldó szokás. Sok fiatal 10 és 18 éves kora között rágja a körmét, erről azonban a legtöbben teljesen leszoknak 30 éves koruk előtt. Bár legtöbbször a körömrágás csupán egy ártalmatlan, rossz szokás, kirívó esetekben bőr- és körömágy-fertőzésekhez vezethet.

Lakozások között pihentetni kell a körmöket

A körmöd is élő szövet, szükség van oxigénre, amely bejut a körömágyig. Amikor a körmeid

nem kapnak levegőt, nehezebben küzdenek meg a vírusokkal és a gombákkal. A körömlakk ezenkívül ki is száríthatja a körmeidet.

A stressz rossz hatással van a körmeidre

A krónikus stressz és kimerültség hatására csökken a test energiaszintje és tápanyagai, következményei pedig látszanak a körmeiden és a hajdon is. Fontos, hogy tudjuk jól kezelni a stresszt, és eleget aludjunk.

Miért kellemetlen, amikor a körmeinket végighúzzuk a táblán?

Már csak a gondolata is elég ahhoz, hogy kirázzon a hideg? Vajon miért? A válasz: a generált zaj olyan frekvencián rezeg, ami számunkra természetellenes.

A körömágybőr okkal van

A körömágybőr feladata, hogy megakadályozza, hogy a baktériumok bejussanak a bőrfelszín alá, ezért nagyon fontos, hogy a helyén hagyjuk azt.

A körmeidnek vérre van szükségük a túléléshez

Gondolkoztál már azon, hogy az ujjadat ért erős ütés miatt miért esik le a körmöd? Mivel a körmödnek szüksége van vérellátásra, oxigénre és a tápanyagokra, egy sérülés miatt (pl. a körömré záródó ajtó) megszűnhet a köröm vérellátása, és végső esetben le is eshet. A helyére teljesen egészséges, új köröm nő vissza. Ha a körmöd a körömágyhoz közel sérül meg, lehet, hogy csak a deformálódott köröm visszánövésztésére lesz képes a szervezeted.

Használj kevesebb műanyagot!

A műanyag hulladék a második legnagyobb mennyiségben keletkező hulladéktípus. Ennek jelentős részét a PET palackok teszik ki. A PET palackok elleni küzdelem egyik legegyszerűbb módja, ha szelektíven gyűjtjük őket. Ennek ellenére a 2015-ös PET palack kupán rekord mennyiségű, 35.000 műanyag palackot és üveget szedtek ki a Tiszából.

A szelektív hulladékgyűjtés és a PET palackok elleni küzdelem világszerte problémát okoz. Magyarországon például évente 80 millió darab műanyag palack hulladék keletkezik. Ha ezeket a palackokat egymás mellé tennénk, eljutnánk a Holdra. Elképesztő, nem igaz? A Csendes-óceánban két nagy sziget is található, mégpedig műanyag hulladékokból. Japán térségében található egy úgynevezett Keleti szemétfolt, Hawaii környékén pedig a Nyugati szemétfolt. A szigetegyüttes teljes átmérője 2500 kilométer, súlyuk körülbelül 100 millió tonna. A vízben lebegő szemétsziget vastagsága 10–30 méter is lehet.

Nem nehéz végig gondolni azt, hogy mit tudunk kezdeni a műanyag palackokkal, ho-

gyan tudjuk tőlük megóvni a környezetünket. Néhány tipp:

- Gyűjtsd szelektíven, de mielőtt kidobod, préseld ki belőle a levegőt!
- Hasznosítsd újra! A műanyag palackokat rengeteg módon fel lehet használni egy háztartásban.
- Ha nem szeretnéd egyenként elvinni a szelektív hulladékgyűjtőbe, gyűjtsd össze őket egy zsákba, és ha megtelik, vidd el!
- Vásárolj olyan termékeket, amelyeket nem műanyag palackokba csomagolnak!

Olívaolaj: mire jó a konyhán kívül?

A táplálkozási szakértők a végtelenségig dicsérik az olívaolajat a benne található rendkívül egészséges zsírsavak miatt. Ez az olaj gyakorlatilag meghódította az egész Nyugatot, arról nem is beszélve, mennyire elterjedt Keleten. Zsiradékként használva ételinkhez előkelő helyet foglal el a szívbarát rangsorban. Ám nemcsak főzésnél használhatjuk, hanem számtalan más alkalommal is. De vajon mire használható az étkezésen kívül?

1. Hajgöndörödés szabályozása: elég néhány cseppnyi olajat elosztani a kusza fürtökön, így ha kimész az utcára, strapabíróbb lesz a frizurád az időjárási viszontagságok ellenére is.

2. Javíts meg egy beragadt cipzárt: egy vattapamacs segítségével kend be a beszorult cipzár fogait, és finoman húzd le. Már kész is!

3. Cica kényeztetéséhez: ha belecsempészél egy kis olajat cicád ételébe, biztosíthatod a szőrgolyómentességet, sőt az olaj ragyogó bundát is kölcsönöz kedvencednek.

4. Házi ajakbalzsamhoz: keverj össze méhviaszt és olívaolajat azonos arányban, és kész is a házi ajakír. Remek választás a kicserepesedés ellen... és még természetes is!

5. Horkolás megakadályozásához: lefekvés előtt nyelj le egy kiskanálnyi olajat, ez benedvesíti a torok izmait, és segít abban, hogy ne horkolj.

6. Fürdésnél: adj 1-2 evőkanálnyi olajat a fürdővízhez, törölközéskor meglátod, milyen puhává varázsolta a bőröd.

7. Sminklemosónak: kenj egy keveset a szemed alá és

az arcodra, majd töröld le a sminket egy vattapamacs segítségével!

8. Fülfájás gyógyítására: nagyon óvatosan kenj olajat a füléd köré vattapamaccsal. Ez segít a fülfájásnál és a túlzott fülzsír képződés megakadályozásában!

9. Festék eltávolítása a bőrről: kend be az érintett területeket olajjal, hagyd fel-szívódni kb. 5 percig, majd mosd le szappanos vízzel!

10. Köhögés ellen: csak nyelj le egy evőkanállal, hogy megszüntesd azt a kis csiklandozó érzést, amely a köhögést okozza.

Festett állatfigurás tárolók

A befőttes üvegeket gyűjtjük-gyűjtjük, mert úgyis kelleni fognak, de amikor már túl sok van belőle, akkor látjuk, nem ártana a felét kidobni. Ilyenkor jó elgondolkodni azon, hogy mi mindenre lehetne az üres befőttes üveget felhasználni. Mi lenne, ha más kerülne bele? Például készíthetsz belőle tárolót, amelyben a különféle apró kincseidet tartod!

Hozzávalók:

- befőttes üvegek, fedéllel együtt
- kicsi műanyag állatfigurák
- ragasztópisztoly
- akril alapozófesték
- különböző színű akrilfesték
- szivacscebet
- szintelen lakk spray

Elkészítés:

A befőttes üvegek fedelét és az állatfigurákat festd be akril alapozófestékkel. Szivacscebet használj, így szép egyenletesen el tudod oszlatni a festéket a felületen. Az alapozó igen gyorsan szárad, így épp csak arra lesz idő, hogy kiválaszd, melyik műanyag állat melyik üveg tetejére kerüljön. Ha úgy ítéled meg, hogy nem fedte be teljesen az első réteg alapozó a felületeket, akkor ismételd meg a műveletet még egyszer a jó tapadás érdekében.

Jöhet a festék! Az üveg fedelét és a választott állatfigurát festd át egyforma színnel!

A teljes száradást követően ragasztópisztollyal rögzítheted a figurákat.

Miután megszáradt a ragasztó, az állatok a helyükre kerültek, a szintelen lakkal fújd le az átfestett felületeket! Válassz matt lakkot, akkor nem lesz csillogó, átlátszó az üveg.

Bolygón innen, Földön túl

Felhívjuk figyelmeteket két nagyon érdekes szegedi kiállításra a Móra Ferenc Múzeumban

Száz évvel ezelőtt egy cikkében azt írta Móra Ferenc: egyszer el kell vinni Szegedre Pompeji köveit, s ez az álom az idei Múzeumok Éjszakáján valósult meg, amikor júniusban megnyitotta kapuit a nagyszabású Pompeji-tárlat a szegedi Tisza-parton levő Móra Ferenc Múzeumban. A kiállítást az év végéig lehet megnézni.

Pompeji szobrai

Érdekes is, mert ritka alkalomról van szó. Azért is, mert ennyi idő után megvalósult Móra Ferenc egykori múzeumigazgató álma, de azért is, mert a tárlaton bemutatják Pompeji tragikus katasztrófáját, az ott élt emberek életét, mindennapjait, hitvilágát, kikapcsolódási szokásait, harcászatait. A ritka tárlat törzsanyaga, közel 120 tárgy a Nápolyi Régészeti Múzeumból érkezett, és ezt nézte meg a királyhalmi kerékpárosok egy szép csoportja is.

A kollekció legnagyobb tárgya a több mint két méter magas, közel egytonnás Poszeidón-szobor, a legkisebbek pedig a néhány centis halászhorogok. A gyűjtemény egyik különlegessége az a ritkaságnak számító gladiátor sisak, melyet egy, a Vezúv kitörése előtt menekülő gladiátor hagyhatott hátra Pompejiben közel kétezer évvel ezelőtt.

A Római Birodalomban a gladiátoroknak több típusa is kialakult, összesen tizenöt fegyvernemben küzdöttek. A sisakot talán egy „myrtillo” gladiátor használhatta, akik fél lábszárvédőben, fél karvédőben és

rácsos sisakban, karddal harcoltak. Az amfiteátrumi gladiátorokat övező népszerűség a mai celebekhez lehetett hasonló. Az a gladiátor ugyanis, aki sok győzelmet el tudott érni, igazi sztárrá válhatott a Római Birodalomban.

A kiállítás törzsanyaga, mint mondtuk, a fenséges Tisza-parti Móra múzeumban látható, de felhívniánk figyelmeteket egy másik kiállításra, mert ugyanott egészen december utolsó napjáig várja a kíváncsiakat 10 és 18 óra között. A címe: **Bolygón innen, Földön túl – A kis herceg.**

A kis herceg

Ez a kiállítás is igazi csodavilágot rejteget: a látogatók bejárhatják Antoine de Saint-Exupéry A kis herceg című regényének minden fontosabb helyszínét. Vulkánt pucolhatnak, naplementéket nézegethetnek, megismerhetik a rózsát, a rókát, a lámpagyújtogatót és az összes legendás szereplőt. A tárlaton láthatóak a könyvhöz készült legendás illusztrációk, valamint bemutatják az író egyik kedvenc téli kabátját is, melyet a második világháború elején használt.

Összeállította: Nagy Magdolna

Szegeden jártunk

Néhány tanárunk szeptember 10-ére egy nagyon izgalmas kirándulást szervezett Szegedre. De nem akármilyen! Azt tervezték, hogy mi ezt az utat kerékpárral tesszük meg, és utána megnézünk egy múzeumi kiállítást. Végül tizenhárman jelentkeztünk erre az odavissza 60 kilométernyi útra.

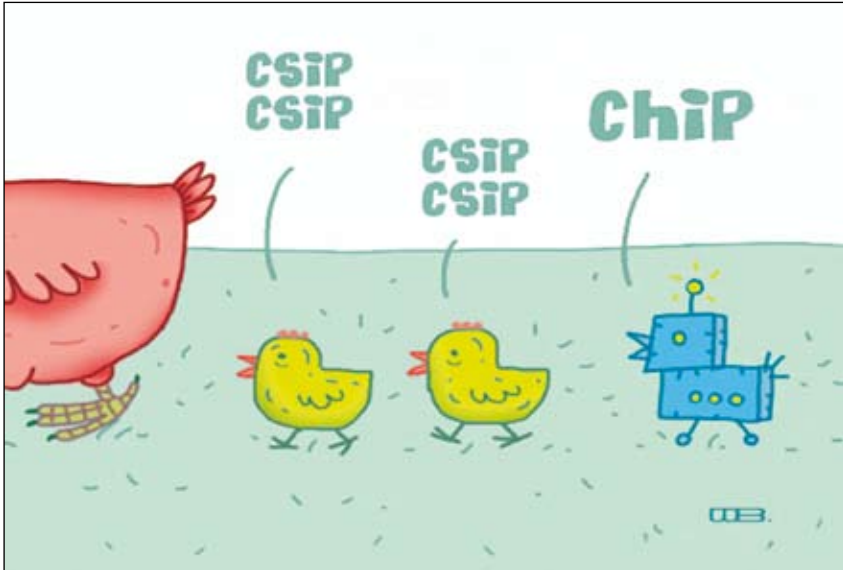
Eljött a szombat reggel, és mi izgatottan várakoztunk a megbeszélt helyen. Útközben több helyen is megálltunk, hogy pihenjünk. Amikor megérkeztünk, a Móra Ferenc Múzeumban megismerkedtünk Pompeji város történetével. A tárlat a Fekete Házban folytatódott, ahova szintén ellátogattunk. Láttunk sok használati tárgyat, bútormaradványokat és

különbféle szobrokat. Elmesélték, hogy a Vezúv hogyan pusztította el az egykor virágzó civilizációt. Érdekes volt a Gladiátorok háza, és az, hogy pontosan lejegyezték, hogyan néztek ki a régi fürdők, lakóházak. Miután körbejártunk mindent, elmentünk fagyizni és sétálni. Szeged igen szép volt!

Fárasztó volt ez a nap, de nekem mégis nagyon tetszett! Mindenkinek ajánlom a tárlat megtekintését, hiszen december 31-éig várja látogatóit.

Nagygyörgy Zsóka,
6. osztály, Petőfi Sándor iskola,
Királyhalom

Találd ki!

Hogyan kelti fel Hófehérke a hét törpét?
- **Seven up!**

Mi a nehezebb: tíz kiló toll vagy tíz kiló vas?

- **Csak ejtsd a lábadra, rögtön megtudod.**

Hogy lehet felismerni a mérgeskígyót?
- **Ráncolja a szemöldökét.**

Mi a legkisebb favicc?
- **Fűrészpor.**

Hol teremnek a CD-k?
- **Diszkréten.**

Csíkos és balra indexel, mi az?
- **Az Aquafresh megelőzi a fogszuvasodást.**

Mi van, ha a svéd hóba köp?
- **Tél.**

Nyelve piros, szarva barna, mi az?

- **Paradicsom.**

Mi az: sínen megy, és vonat?
- **Találós kérdés.**

Mi az: három dimenziós közlekedési eszköz?
- **Térfogat.**

Miért kopog a facipő?
- **Mert nem éri el a kilincset.**

Mi lenne, ha harmincszor gyorsabban forogna a Föld?

- **Mindennap fizetést kapnánk.**

Mit tegyen a paraszt, ha nincsen földje?
- **Vessen magára!**

Mit csinál az asztronauta, ha szomjas?
- **Ürkatatás.**

Kecsap

Marcika éppen reggelizik, az anyukája pedig a kecsapos üvegből próbálja kirázni a maradékot, amikor cseng a telefon. Az anya megkéri a fiát, hogy vegye fel. A vonal végén az asszony főnöke jelentkezik.

- Csókolom! – üdvözlí Marcika. – Most nem tudom adni az anyukámat, mert éppen az üveg fenekére néz.

Programírók

- Mi az abszolút rossz kijelentés egy számítógépes programokat gyártó cégnél?
- Majd ha fagy!

Ing

Pacsmag bemegy a divatáruüzletbe:

- Kérek egy inget negyvenes gallérral.
- Olyat, amilyen uraságodon van?
- Hová gondol? Tisztábat.

Hibás kötet

- Mondja, kisasszony, ki lehetne cserélni ezt a hibás könyvet? – kérí Pacsmag a könyvesbolti eladónót.

- Természetesen. Mi a hibája?
- Nem tetszik a vége.

Etetés

- Mondd csak, Fülöpke, megetteted a papagájt?
- Igen, anya.
- Mivel?
- Hát a macskával.

Ágy

- Jean, vigye le a pincébe az ágyamat!
- Miért, uram?
- Mert mélyen akarok aludni.

Zongora

- Jó napot, kisasszony! Én vagyok a zongora-hangoló.

- Igen? És ki hívta magát?
- A szomszédok.

Szünidő

- Hogy hívják azt az időt, amikor a sünöknek nem kell iskolába menni?

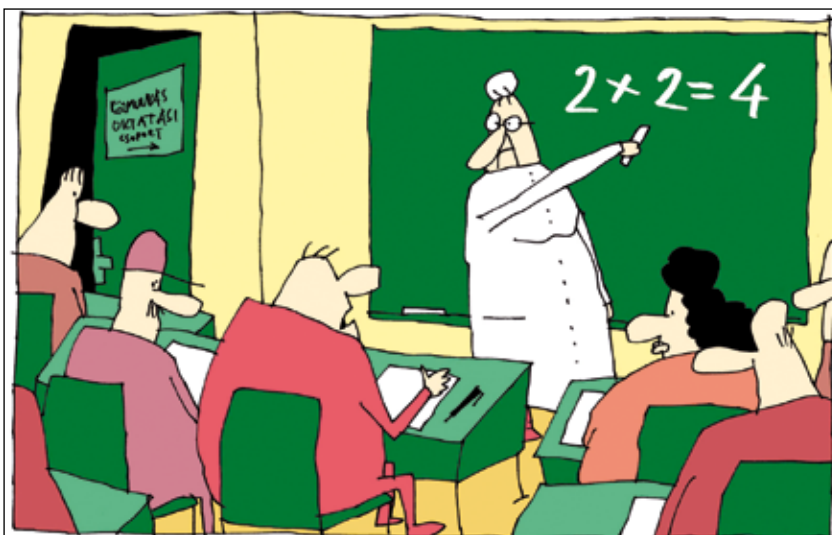
- Sünidő.

Vízben van, és...

- Mi az: vízben van és motyog?
- ???
- Motyogatórongy!

Modern kutyaház

- Hogy hívják a modern kutyaházat?
- ???
- Vauhaus.

- Az iskolában, tanárnó! De az életben ebből kettő megy annak, aki összehozta az üzletet, egy megy a költségekre, én meg örülök, ha nekem marad egy!

Melyik metinkőhöz tartozik a szörny?

SZÓLÁSMAGYARÁZAT

Ráncba szed

A köznyelvben csak „megfegyvelmez, megrendsabályoz” jelentésben él ez a szólás, némely nyelvjárásban azonban „megver, megfenyít” értelemben is használják. A szólás eredetére ez a régi – a 19. század közepén feljegyzett – teljesebb alakja derít fényt: „Ráncba szedni a gatyát: szigorúan fogni valakit.” Abban az időben, amikor a cseléd- és pásztorféle ember még télen-nyáron gatyában járt, és nadrágot egyáltalán nem viselt, de még újabban is, ott, ahol a bő gatyá megmaradt a parasztemberek nyári viseletének, a kemény házivászonból készült lábravalónak egyenletes ráncokba szedése alapos hozzáértést, erőt és ügyességet kívánó foglalatosság. A gatyába ugyanis nem belevasalják a ráncokat, hanem pusztán kézi erővel úgy rögzítik a hajtásokat, hogy azok vasalás nélkül is éppúgy benne maradnak a fehérműben egészen a következő mosásig, mintha valami modernebb eljárással tették volna „berakottá”. Néhol, például Bereg megyében még széles, lapos, túszerű eszközt, ún. gatyaszedő fát is használnak a gatyá beráncolásához. Míg a két szárát egyenletes ráncokba hajtogatják, a kemény vásznat erős kézzel kell fogni, hogy vissza ne ugorjanak a hajtások. A gatyá ráncba szedésének ez az eljárása azért válthatott a féktelenkedő emberi indulatok megrendsabályozásának a jelképévé, mert e művelet során is keményen kézben kell tartani az anyagot. A szólás nyelvjárási „megver” jelentése pedig nyilván arra vezethető vissza, hogy néhol székhöz való csapdosással, veréssel puhítják a ráncos gatyát vagy pendelyt.

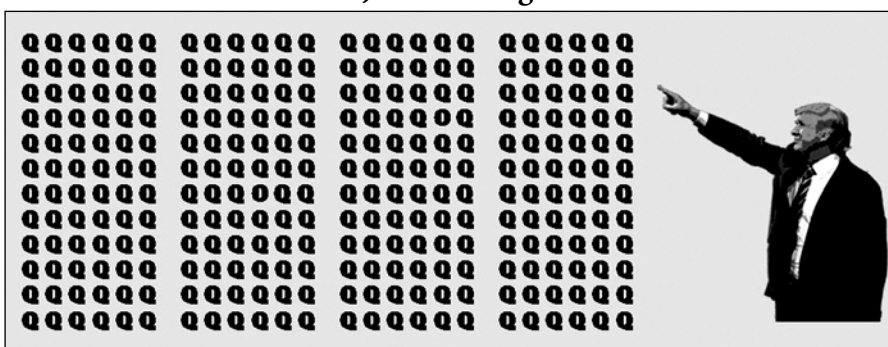
A sziklamászó

Egy 40 méter magas függőleges sziklafal tetejéről egy hegymászó le szeretne jutni. Semmije sincs, csak egy 30 méter hosszú kötele és egy bicskája. A sziklafal felénél, azaz 20 méteres magasságban van egy kiszögellés, ahol megállhat. A sziklafal tetején vagy a kiszögellésnél odakötheti a kötele végét, de azt rángatással távolról kioldani nem tudja. Ugrani nem ugorhat. Hogyan tud lejutni?

Magyarázat:

A hegymászó egy 10 és 20 méteres darabra vágja a 30 méteres kötélét. A 10 métereset odaköti a szikla tetejéhez, és a másik végére csinál egy pici hurkot, amelyen keresztüldugja a másik kötélrészletet úgy, hogy 10-10 méter lógjon le a hurok mindkét oldalán. Ezután leereszkedik a 10 méteres kötélén a hurokig, majd a dupla kötéllel leereszkedik a peremig, ahol a 20 méteres kötélrészletet le tudja húzni. Végül a peremről leereszkedik a 20 méteres kötéllel.

Jól nézd meg!

A sok Q között megbújt egy O is. Találd meg!

Próbáld helyesen végigmondani!

Heves Ferenc: Bolondos dolog

Otthonom Kondoros, Porondon dolgozom: korongot dobok, s olykor dobolok. Csoportot toborzok, sokszor bolyongok. Most Dorogon volt dolgom, hol koros rokonom Zsoldos Kolos boltos kosztolt. Kosztom rossz volt, gyomrom korgott s korcs komondorom, Lompos, nyolc fontot fogott. Kondoros lombos, Dorog dombos, homokos, kormos, homlokom poros, orrom ott folyton lobos volt. Otthon jobb! Ott bor csorog, Dorogon bor s korom gomolyog, gonosz rokonom folyton dohog. Komor sors!

Gyakorlatok vegyes magánhangzókkal

Hátul képzett mély magánhangzók:

A

Adjanak hat kalapot annak a pasasnak.
Arany alkotta szavakat szaval: halat vadai, s mi jó falat...

Á

Ádám bátyám pává látván, száját tátván.
lábál rántván, pávává vált.

Válltáskáját hátára vágván látványosan ágált a szájatátok láttán.

O, Ó

Koros potrohos jó morogva jósol olcsón.

Ottó bolond tűzoltó. Otthon borzong a poroltótól.

U, Ú

Túl súlyú nyúl, fut, gurul.
Rútul butul. úgy tunyul huncutul.

Elöl képzett magas magánhangzók:

E

Kelemen megy Szegedre kerekéken.
Lehetetlen Pesten erre mennem, rengeteg percet vesztegetek.

É

Hét vén tévés tévét néz.
És hétvégén kéménybélését végképp szétszedé az éjféli szélvész.

I, Í

Iciri-piciri irigy tigris így kicsinyíts!
Mindig Kiss Pistit hívni: kicsit ciki!

Ö, Ó

Csütörtökön öt gyötrődő török jön.
Vörös bőröndömön ősz törzs főnök szöszmötöl, dörömböl.

Ü, Ú

Süsü gyűrűs rügyön csücsül s füttyül.
Ügyes műgyűjtő tűzűveg műtűrököt gyűjt.

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Ideai 25. számunk nyereményjátékában arra voltunk kíváncsiak, ismeritek-e az Ex Librist. Ha tudtátok is a választ, kevesen jelentkeztek. Az Ex Libris valójában egy nyomdai eljárással sokszorosított, teljesen egyedi grafikát tartalmazó papírlap, amelyen szerepelnek tulajdonosa adatai – ezt a magyarázatot fűzte a helyes megfejtéshez a királyhalmi Nagygyörgy Zsóka, a Petőfi Sándor iskola hatodikosa, akire ezen a héten rámosolygott a szerencse.

Újabb kérdésünk kissé szokatlan, de bizonyára elgondolkoztat. A két fotó között hatalmas az időbeli eltérés, szabad becslésünk szerint legalább száz év telt el az utcán könyvet olvasó és az utcán mobilkészülékbe bújó emberek megörökítése között. Milyen címet adnál ennek a fotópárosításnak? Ezen a héten tehát az ismereteink helyett inkább a fantáziánkat mozgassuk meg! Szellemes, a két fotót szavakkal kifejező címre vagyunk tehát kíváncsiak. Várjuk ötleteiteket. Egy szerencsés beküldő könyvjutalomban részesül. A választ küldjétek címünkre **legkésőbb október 6-áig**. Levélcímünk: **Jó Pajtás, Vojvoda Mišića 1., 21000 Novi Sad**, e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.com

A beküldők figyelmét felhívjuk, hogy nevük mellett tüntessék fel iskolájuk nevét, osztályukat és laccímüket. Köszönjük!

Sikeres szereplés

A bulgáriai Nova Zagorában 18. alkalommal meghirdetett nemzetközi rajzpályázaton jól szerepeltek a szabadkaiak. A J. J. Zmaj iskolából **Kujundzsity Tifani** (3. c osztályos), míg az EmArt Műhelyből **Szabó Réka Dorottya**, **Göblös Dorina**, **Horvát Brigitta** és **Milica Jegić** grafikáját díjazták. (GME)

Tifani és...

...Dorottya az emléklappal

Tifani díjazott grafikája, a Lovak

A VMPE szakmai tanácskozása

Az oktatás dinamikusan fejlődik, változik nemcsak világviszonylatban, hanem lokálisan is. Lépést kell tartanunk az oktatás elméleti, gyakorlati, technikai, technológiai változásaival. Ennek kapcsán kerül megrendezésre a Pedagógiai kihívások a XXI. században című szakmai konferencia, melynek témakörei többek között a differenciált oktatás, a digitális kultúra, az oktatás gamifikációja, a tehetséggondozás, a család és a közösség szerepe, az új felsőoktatási kihívások.

A konferenciát 2016. október 15-ére szervezik 9 órai kezdettel. Helyszíne: Újvidék, az Apáczai Diákokotthon Darányi-telepi épülete (Bogdan Šuput u. 16.). A rendezvényre tanítókat, általános és középiskolai tanárokat várunk. A részvétel ingyenes. Jelentkezés elektronikus formában a következő címen: nsvmpe@gmail.com. A jelentkezés határideje 2016. október 13.

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Maticе srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350–9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm Tartomány

Magyar Nemzeti Tanács

BETHLEN GÁBOR
Alap

69 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvoda Mišića 1., Szerbia ■ A Kft. igazgatója: **Ókrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Bozsoki Valéria** ■ Állandó munkatársak: **Bence Erika, Bori Mária, Botza Gyarmati Krisztina, Farkas Ilona, Gyarmati Balázs, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda** ■ Telefon: 021/475-400-8 ■ Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasma@magyarszo.com ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38–42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.com